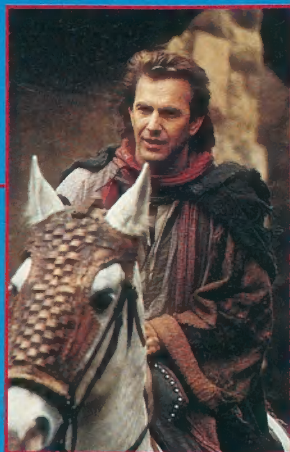
video magazin

1992.
VIII. évf. 1. (54.) szám
Ára: 65 Ft

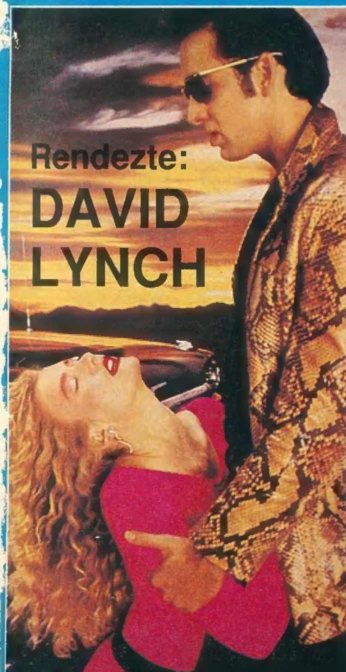

A NÉZŐK FEJEDELME

TÍZ TV TESZTJE

KATHLEEN TURNER
A hidegvérű szépség

Rendezte:
DAVID LYNCH

AZ ÚJ TÉKASZTÁROK

Kedves Olvasó!

Új év, új remények! – írhatnánk, ám úgy tűnik, a hazai videóséletben nem várható gyökeres változás. Kialakult és élénk a videópiac: több mint két tucat videókiadó vásárolja és dobja piacra a régebbi és az újabb filmeket, hogy azokat a ma már kilencszázra tehető videótékák eljuttassák a videózókhoz. Számos új forgalmazó alakult és szűnt meg a múlt évben, s a hírek szerint idén is több cég kezdi meg önálló videóforgalmazói tevékenységét, egyebek mellett a moziban már nagy sikert aratott alkotásokkal. Újabb kölcsönző vállalkozások nyitnak majd ki és zárnak be, s bizonyára ebben az esztendőben is lesznek olyan tékatulajdonosok, akik nevesíteni tudnák, kik azok a társak, akik a legális kereskedelem mellett az illegális eszközöket is igénybe veszik vállalkozásuk sikere érdekében.

Nem nehéz kitalálni, hogy a videókiadók az új esztendőben is joggal fogják megjegyezni, miért késnek azok a feketepiaci tevékenységet visszaszorítható jogszabályok, amelyek hetente milliókkal rövidítik meg őket, s melyek hiánya miatt már mind szúrósabb tekintettel figyelnek bennünket a nagy amerikai filmforgalmazók.

Ez az év a honi kazettagyártás beindulásának, felfutásának éve is lehet, melynek révén csak bizakodhatunk, hogy mind az import, mind a magyar kazetták ára mérséklődni fog.

A világ videótechnikai újdonságai várhatóan rövid időn belül jutnak majd el a mi üzleteinkbe is, s továbbra is lesz mit csodálni, vizsgálni.

A videó, a videózás 1992-ben is életünk megszokott része lesz, remélhetően mindanynyiunk örömére.

Falus Tamás

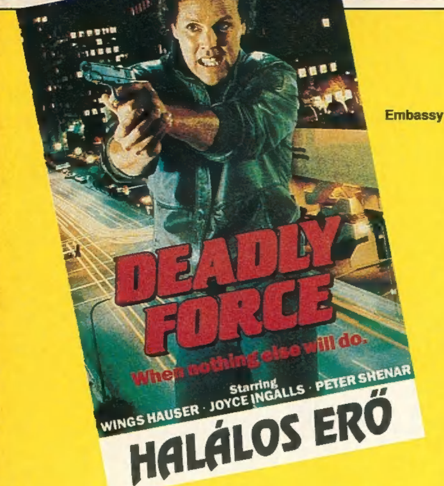
Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti vezető: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség és levélcíme:
1027 Budapest, Csalogány u. 9-11.
Telefon: 201-0166, Telex: 22-5138
Fax:201-1925
Kiadja a
Pergamen Rt®
Felelős kiadó:
Belán Gábor vezérigazgató
Szedés: ARGOS Kft.
Színbontás: REPRO RÓZSA Kft.
Nyomás: Révai–Óbuda Nyomda Kft.
Fv.: Bánáti László ügyvezető igazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető a Kiadónál, bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 sz. pénzforgalmi jelzőszámra
HU ISSN 0237-5141

video magazin

Embassy

Rejtélyes gyilkosságsorozat kiderítésén dolgozik Stoney Cooper, volt rendőr. A pszichopatának tűnő gyilkos 17 áldozata között van barátjának unokája is. Az áldozatoknak látszólag semmi közük egymáshoz. A szálak egy neves pszichológus intézetébe vezetnek...

Színes, feliratos amerikai krimi
Főszerelők: Wings Hauser, Joyce Ingalis, Peter Shenar
Rendezte: Paul Aaron
92 perc

A delfin napja

(The Day of the Dolphin)

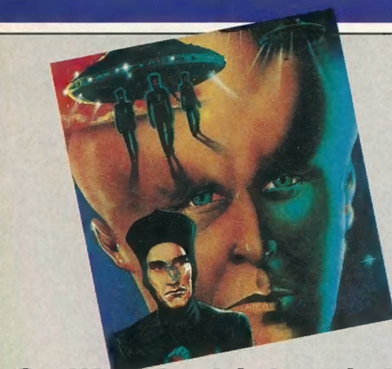
A film alapjául Robert Merle: „Állati elmék" című, nálunk is megjelent könyve szolgált. Egy kísérleti szigeten Dr. Terrel gondolkodni és beszélni tanítja a delfineket. Az értelmes lényeket azonban mások is szeretnék megnyerni korántsem tudományos célokra.

Színes, feliratos amerikai film
Főszereplők: George C. Scott, Trish van Devere, Paul Sorvino
Rendezte: Mike Nichols
100 perc

Embassy

Csillaghajó inváziók

(Starship Invasions)

Az Alpha bolygó felrobbanás előtt áll. Lakói új hazát keresnek. Választásuk a Földre esik. A földi emberekkel való együttélést lehetetlennek tartják, ezért elhatározzák kiirtásukat. A békeszerető, szintén magasabb civilizációt képviselő Fajok Szövetsége útjában van a Ramses kapitány vezette Alpha hadseregnek, először tehát őket kell megsemmisíteniük. A Fajok Szövetségének egy hajója menekül csak meg Ramsesék orvtámadásától. Két földi ember, egy UFO-szakértő csillagászprofesszor és egy számítógép-szakember segítségével azonban legyőzi a romlást hozó bolygó hadseregét.

Színes, feliratos amerikai sci-fi
Főszereplők: Robert Vaughn, Christopher Lee
Rendezte: Ed Hunt
86 perc

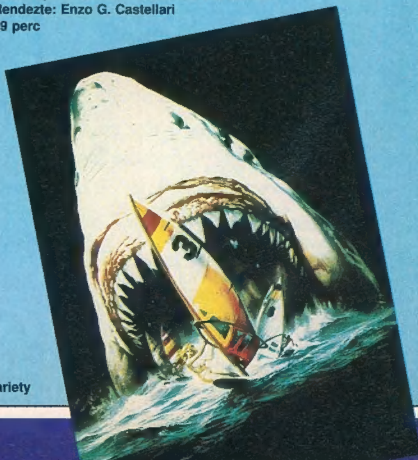
Az utolsó cápa

(The Last Shark)

A californiai tengerpart egyik népszerű partszakaszán eltűnt két ember, s mindenki sejti, hogy ismét a cápák vérengzésének estek áldozatul. Mégsem zárják le a veszélyessé vált strandot, sőt windsurf-versenyt szerveznek a helyi fiatalok részvételével. A mélyben pedig mintha csak erre várna a marcangoló agyarakkal pusztító halál...

Színes, szinkronizált amerikai horror
Főszereplők: James Franciscus, Vic Morrow
Rendezte: Enzo G. Castellari
89 perc

16 éven felülieknek ajánlott!

Variety

A Lady és az Útonálló

Beta Film

(The Lady and the Highwayman)

Cromwell „vasbordájú" serege elől menekül II. Károly király, Lord Lucius segítségével. A lord az országban marad és Silver Blade (Ezüst Penge) álnéven az útonállók leghíresebbikévé válik. Ő menti meg Lady Pantheát egy nemkívánatos házasságtól. A lady nemcsak megmentőjét, hanem szerelmét is látja az álarcos kalandorban. A király visszakerül trónjára, de a lord folytatja kalandor életét. Az udvari intrikák Lady Pantheát a kivégzőhelyre juttatják, de újra megjelenik megmentője, Silver Blade. A királyi kegy segíti a Lady és az Útonálló boldogságát.

Színes, szinkronizált angol kalandfilm, 90 perc
Főszereplők: Michael York, Oliver Reed, Lysette Anthony,
Rendezte: John Hough

Miss Daisy sofőrje

(Driving Miss Daisy)

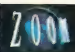
Miss Daisy független, excentrikus, 72 éves, déli zsidó matróna, aki miután összetörte autóját, kénytelen fia unszolására sofőrt fogadni. A gépkocsivezető nem más, mint egy erős, türelmes, hatvanas éveinek elejét taposó néger özvegyember. Így kezdődik egy huszonöt éven át tartó kapcsolat, mely a kezdeti ellenségeskedésből mély barátsággá alakul át.

Színes, szinkronizált amerikai film, 100 perc
Főszereplők: Morgan Freeman, Jessica Tandy, Dan Aykroyd
Rendezte: Bruce Beresford

4 Oscar-díj!

Majestic Film International

A terror útja

– Az Achille Lauri-ügy
(Voyage of Terror – The Achille Lauro Affair)

Amikor a valóság izgalmasabb a fikciónál! A megtörtént esemény időpontja 1985. Az olasz luxushajó, az Achille Lauro 884 utassal és a személyzettel Genova kikötőjéből fut ki. Az utasok között van az amerikai zsidó házaspár, Marilyn és Leon Klinghoffer is. A hajót palesztin terroristák támadják meg, túszul ejtik az utasokat, akik közül az amerikai férfit meg is gyilkolják...

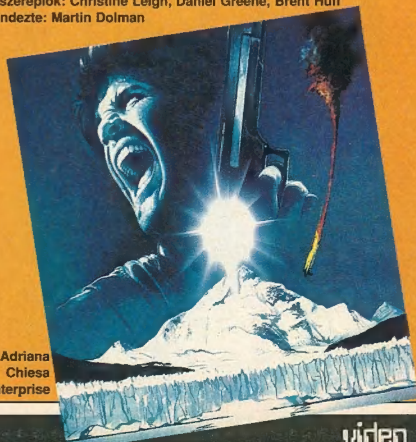
Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Burt Lancester, Eva-Maria Saint, Jochet Horst
Rendezte: Alberto Negrin

Beta Film

Condor

Mark Lester, a gátlástalan fotóriporter, miközben szenzációk után fut, zűrös ügyekbe keveredik. Egy újsághírből szerez tudomást egy lezuhant, gleccserbe fagyott repülőgépről, amely a kínai császári kincsek egy részét rejti. Mark Buenos Airesbe repül, hogy barátjával, Steve-vel megtalálja az ékszereket.
De Patagóniában mások is a gépet keresik és kegyetlen küzdelem indul a hómezőn. Gyilkos indulatok szabadulnak el, barátok fordulnak egymással szembe.

Színes, szinkronizált amerikai akciófilm, 100 perc
Főszereplők: Christine Leigh, Daniel Greene, Brent Huff
Rendezte: Martin Dolman

Adriana Chiesa Enterprise

„Dr. John" felesége és két gyermeke meggyilkolása miatt börtönbüntetését tölti, ám megöli pszichiáterét és megszökik. Menekülése közben megöl mindenkit, aki útjában áll. Egy csendes kisvárosba érkezik, ahol kiadja magát dr. John pszichiáternek, aki családi problémákkal foglalkozik. A városban él Karol és fia, Tim. Az asszony válása óta szeretetre és gyöngédségre vágyik. Dr. John segíteni akar, s mindenkivel végez, aki útjában áll új családi életéhez. De Karol és Tim is veszélyben vannak...

Színes, szinkronizált amerikai film, 1991
Főszereplők: Terry Oquinn, Caroline Williams
Rendezte: Jeff Bar

ITC

Halálos játék

Jeff egyetlen vágya, hogy feleségül vehesse menyasszonyát, a szépséges Isabellát, s hogy megnyerje a csatát egy sajátos küzdelemben. Mindehhez pénzre van szüksége. Mindent elkövet céljai elérése érdekében, melyhez egy veszélyes és brutális ellenféllel kell megküzdenie...

Színes, szinkronizált amerikai film, 1991
Főszereplők: Jeff Wincott, Charlene Tilton, Steven Vincent Leigh
Rendezte: R. W. Munchkin

PM Entertainment

Gyilkos-portré

Veszélyben van a fotóriporter Max élete. Testvérét már megölték, aki szintén fotós volt. Idővel kideríti, hogy mindez egy szenátor kompromittáló képei miatt történik. A gyilkos kiléte nyilvánvaló lesz számára: az nem más, mint a szenátor öccse, aki eszközöket nem ismerve mindent elkövet, hogy a fényképeket megszerezze...

Színes, szinkronizált amerikai film, 1991
Főszereplők: Michael Ironside, M. Emmet Walsh, John Pyper-Ferguson
Rendezte: David Winning

Image

A Video 2000 címe:
1142 Budapest, Rohonc u. 3.
Tel.: 251-1093

New World Television Group

Sárkányok és tömlöcök

(Dungeons and Dragons)

Egy gyermekcsapat az időalagúton át Fantáziaországba kerül, ahol szörnyű veszélyek leselkednek rájuk. A Mester azonban különleges tulajdonságokkal és eszközökkel ruházza fel a szereplőket, akik izgalmasabbnál izgalmasabb kalandokat élnek át az egyes epizódokban.

Folytatása következik...

Színes, szinkronizált amerikai rajzfilmsorozat
66 perc

Az egyszarvúak völgye
A halálspóra
Kék egek

A Mese-, illetve Fantáziaországban játszódó népszerű Sárkányok és tömlöcök, Robocop és Dinolovagok című rajzfilmsorozatok egy-egy epizódja látható e kazettán.

Színes, szinkronizált amerikai rajzfilm-összeállítás
65 perc

New World Television Group

Samuel Goldwyn Co.

Vágyak találkozása

(Two Moon Junction)

A gyönyörű, gazdag és előkelő April – bár a hozzá illő Chack menyasszonya – első látásra megkívánja a csodálatos testű, izmos Perryt, aki egy vándorcirkuszban dolgozik. Testi szerelmük beteljesülése annál izgatóbb, mivel mindketten tudják: csak a jelen kettőjüké...

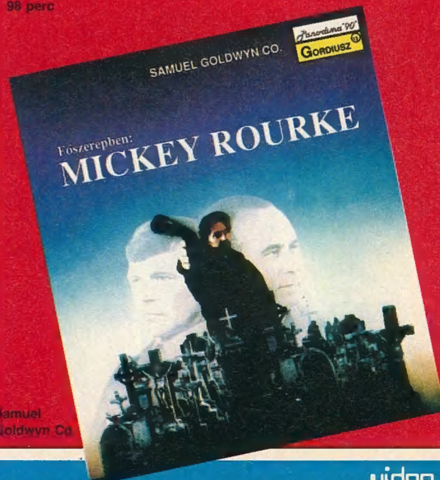
Színes, szinkronizált amerikai erotikus film
Főszereplők: Sherling Fenn, Richard Tyson, Luise Fletcher
Rendezte: Zalman King
100 perc

Ima egy haldoklóért

(Prayer for the Dying)

Amikor az IRA bombája véletlenül egy iskolabuszt robbant fel, Martin Fallon, a terrorszervezet tagja Londonba szökik. Egy gengszterrel szövetkezik annak érdekében, hogy kijusson Angliából, azonban bérgyilkos lesz...

Színes, szinkronizált amerikai akciófilm, 1986
Főszereplők: Mickey Rourke, Bob Hoskins, Alan Bates
Rendezte: Mike Hodges
98 perc

Samuel Goldwyn Co.

A Gordiusz[13] Kft. megkezdte műsoros kezettáinak árusítását a lakosság számára, 1000–1500 forintos áron. A kft. a kölcsönzők számára mérsékelte árait: korábbi megjelenései 1600 forintba (+ áfa) kerülnek, az új filmek ára 2000–2300 forint + áfa.
A Gordiusz[13] Kft. címe: 1148 Budapest, Stefánia út 97.
Tel.: 142-89-77

Műsoros videókazetták nagy választékban magánszemélyek és viszonteladók részére. Kínálatunkban szerepelnek rajzfilmek, családi, erotikus, akció- és horrorfilmek! Minden film kazettánként a lakosság számára és viszonteladásra 600 Ft + ÁFA, kölcsönzési joggal 1500 Ft+ÁFA, amíg a készlet tart! Személyesen megvásárolható és postai utánvéttel megrendelhető az alábbi címen:

TÉLI AKCIÓ A HELIKON VIDEÓNÁL!

Helikon Video Kft. Kereskedelmi Központ
1149 Budapest XIV., Várna u. 12–14. Telefon és fax: 1-842-117

Rajzfilmek:

Szaffi (magyar)
Maria és Mirabella (amerikai)
Hattyúk (amerikai)
Hókirályő (amerikai)
Pinocchió (új, amerikai)
Nagy vörös sárkány (amerikai)
Gulliver utazásai (amerikai)
Pinocchió (amerikai)
A svájci Robinson család (amerikai)
Vili, a veréb (magyar)
Robin Hood (amerikai)
80 nap alatt a Föld körül (amerikai)
20 ezer mérföld a tenger alatt (amerikai)
Alice Csodaországban (amerikai)
Hamupipőke (amerikai) stb.

Játékfilmek:

A Shogun árnyéka (japán szamurájfilm)
Halálos mánia (amerikai horror)
Balhés fickó (amerikai akció)
Az őrültek (amerikai horror)
Pánik (amerikai horror)
Hátborzongató (amerikai horror)
A gonoszság áldozatai (amerikai horror)
Kíméletlen hóhér (amerikai kalandfilm)
Veszélyes titok (amerikai westernfilm)
Carlos, a terrorista (amerikai akció)
Vérbosszú egy zsaruért (amerikai akció)
Egy ügyes kéz mindenre kész (angol szexfilm)
Szerelmi leckék (amerikai vígjáték)
Sárga Emanuella (amerikai erotikus film)
Szerelem és spagetti (amerikai vígjáték)
Kikó (amerikai gyerekfilm),
A Szavanna mosolya (amerikai gyerekfilm) stb.

Rendezte:

DAVID LYNCH

***Az elefántember**ére még csak kevesen figyeltek fel, bár így is nyolc Oscar-jelölést kapott. A **Kék bársony** a különlegességekre fogékony filmrajongók körében alapozta meg kultikus hírét, amit a **Veszett a világ** (Wild at Heart) ha lehet, még csak fokozott. Aztán a **Twin Peaks** már az egyszeri tévénézőket is megőrjítette – a legenda szerint 1990 tavaszán amerikaiak kezdték lemondani csütörtöki vacsorameghívásaikat vagy lógtak el az esti iskolából, hogy a tévé elé ülhessenek.*

Amikor „Lumbertonban vidáman énekel a fűrész"

A fenti cím akár szondázásnak is beillik. Igazi Lynch-rajongó Ön? Akkor tudnia kell, hogy Lumberton az a nem is annyira képzeletbeli kisváros, ahol a Kék bársony játszódik. Ahol a nyolcvanas évek is olyanok, mintha az ötvenesek lennének, ahol elsőre minden békésnek és elvarázsoltnak tűnik, és ahol kis idő múlva kiderül, a békés felszín a leghátborzongatóbb rémségeket takarhatja. Ahol a fűben levágott fülek hevernek, ahol a hullámok decens diáklányok hulláját vetik partra, akikről aztán rövidesen kiderül, nem is voltak annyira decensek, ellenben igen kedvelték a drogokat és a pornót. Lumberton az Átlagos Amerikai Kisváros, ami egyébként kísértetiesen hasonlít Twin Peaksre és azokra az amerikai kisvárosokra Montanában és Idahóban, ahol David Lynch gyermekkorát töltötte.

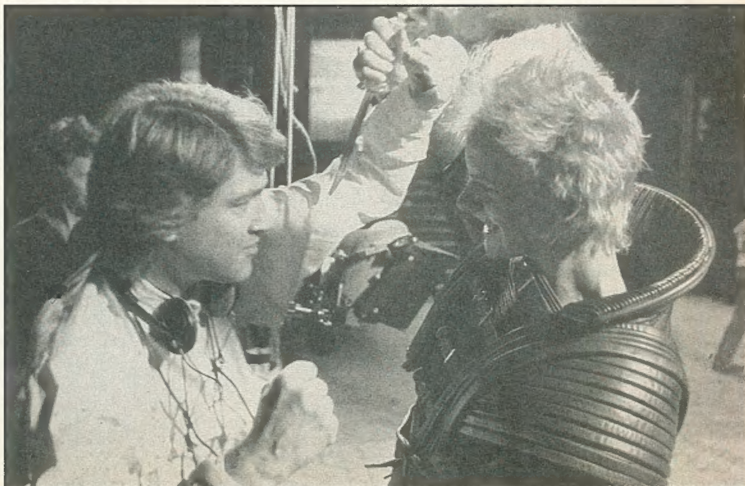
„A Kék bársony kezdésének ötletét egy könyv adta: minden amerikai kisgyerek olvasta a *Szép idők a mi utcánkban* című könyvet. Egy tehetős családba született amerikai gyerek számára a mennyország valószínűleg arra az utcára hasonlít, amelynek lakik. Én is ilyen környezetben nevelkedtem: fakerítések, öreg házak. A falak mögött valószínűleg rettenetes dolgok zajlottak, de az én gyermeki képzeletemben minden csodálatosan szép volt és nyugodt. Repülők szálltak lassan az égen, műanyag játékok lebegtek a vizen, az étkezések úgy tűntek, mintha öt évig tartanának..."

Az „amerikanizmusnak" ennél finomabban szemtelen, ugyanakkor pontos cikizését aligha adták.

•

Már-már azt gondolhatja az ember, az illető nem is lehetett más, csakis egy európai. Pedig David Lynch ízigvérig amerikai. Igaz, átlagos hollywoodi rendezőnek aligha lehetne nevezni, hiszen sohasem valamelyik nagyhatalmú stúdiótanács által kijelölt úton, hanem a sajátján jár, és már-már dekadens allűrnek tűnik, de ő két film között nemcsak egy harmadik tervével, hanem a festészettel van elfoglalva: a festőből lett filmrendező több kiállítást tudhat maga mögött, sőt Jules Cruise-szal egy lemezre való dalt is írt.

„Én ma is festő vagyok, de hogy ez mennyire befolyásolja a forgatást?... Két dolgot kell figyelembe venni: egyrészről azt, ami a kamera előtt van, másrészről pedig azt, milyen módon filmezhetjük le. Az elején ideális elképzeléseink vannak, meghatározott színekben gondolkodunk, de aztán hamar elfajul a dolog. Ott, a forgatás

Munkában a rendező a Düne forgatásán

helyszínén nem kezdheti az ember azzal, hogy átfesti a világot."

A filmrendező David Lynch nem tagadja meg Amerikát, alapanyagául ugyanazt a populáris kultúrát használja fel, amit oly sokan.

Csak éppen máshogy. A rock and roll, a roadmovie, a gengszter- és szerelmesfilmek ismert kelléktárából ő zavarba ejtő mozaikot állít össze – zavarba ejtőt, mert dupla fenekűt. Olyan leheletfinoman egyensúlyoz a film „igazinak" teremtett valósága, ugyanakkor annak paródiája között, hogy a néző végig bizonytalanságban marad, pontosan nem tudja, mit is látott. Mintha tudatosan teremtene egy önálló kronológiával és részletekkel rendelkező kerek történetet, de ennek túlhajtásaival, „gikszereivel" egyúttal egy idézőjelek közé tett változatát is – ki-ki lássa ki belőle azt, ami neki tetszik.

„Minden filmem erről szól. Lehet, hogy én a rejtett dolgok megszállottja vagyok, lehet, hogy ez a téma örökre kísérteni fog... Még a realizmust hirdető rendezők sem tudnak megmaradni a felszínen, ők sem tudják megállni, hogy ne kezdjenek el álmodozni. Ha az ember felvesz egy plánt, és egy fiatal lány arcán hirtelen egy árny suhan át, az olyan értelmet kap, ami túlmegy ezen a nyilvánvaló részleten, a szövegösszefüggés, az előzmények, a hangok miatt. Az embernek elkezd dolgozni az agya, lehetetlen csupán a külsőségeknél maradni. A jelenlegi amerikai filmekből rettenetesen hiányzik a rejtélyesség, nagyon kevés film képes átlépni a tükör másik oldalára. Elmagyarázom, mindez hogyan történik. Mondjuk, ül tíz ember egy irodában. Belép egy férfi, aki nagyon elvont, nagyon eredeti történetet mesél nekik. Elkezdi a történetet, s a többiek fokozatosan kérdéseket tesznek fel neki. Kénytelen egyre konkrétabb, pontosabb szavakkal elmagyarázni, amit mondani akar, mert nem értik. Mire befejezi, a szobában mindenki megérti a történetét, de azt egyetlen dologra redukálták. A felhangok eltűntek, megölték benne a rejtélyt, és akkor úgy határoznak, finanszírozzák a filmet."

•

Noha David Lynch világhírűvé válásának első éveiben gondosan titkolt minden lényegesebb információt magáról, végül mégsem sikerült teljesen árnyékban maradnia.

Montanában született egy farmon, hatalmas búzatáblák közepén. Szülei a Duke Egyetem hallgatóiként egy természettudományos előadáson ismerkedtek meg a szabad ég alatt, ahonnan aztán – mint a Földművelési Minisztérium fa- és rovarbetegségekkel foglalkozó kutatói – visszaköltöztek az apa szülőföldjére.

A család élt még később Idahóban és Washington államban is, a középiskoláit viszont David Lynch már Virginiában kezdte el. Gyerekkorában alig olvasott, alig látott filmeket, jobban izgatta a baseballozás, az úszás meg a rajzolás, de huszonévesen aztán mégis a festés mellett döntött. Bostonban és a Pennsylvaniai Állami Akadémián tanult, aztán mivel animációval, festményalakjai-

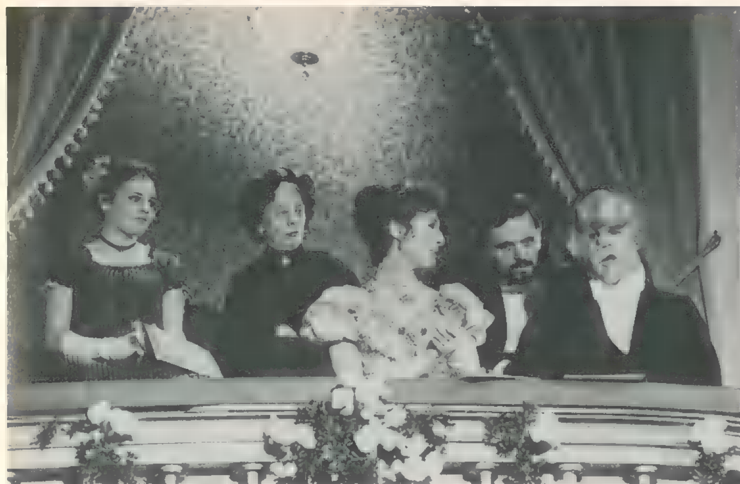
Sting a Dűnében

Kyle MacLachlan és Isabella Rossellini a sikert aratott Kék bársonyban

Veszett a világ...

Egy különleges film: Az elefántember

A rejtélyes észak-amerikai kisváros nyomozói Michael Ontklan és Kyle MacLachlan a Twin Peaksben

nak a „megmozdításával” is foglalkozott, végül a nyugati parton, az Amerikai Filmintézetben kötött ki.

„Az öt évből, amit ott töltöttem, három szinte titokban telt el, hiszen már nem tartozott iskolaéveimhez. Mindenkitől távol, egy félreeső helyen dolgoztam, de soha nem rúgtak ki. Ezen évek alatt így forgattam a Radírfejet, és azért tartott ilyen sokáig, mert nem volt pénzem. Az intézet mellettem állt és mindvégig segített.” Debütálása után dőlt el végleg, a külvilág számára ő filmrendező lesz.

•

Kultikus rajongás tárgyává mindig azért válik valaki, mert valamilyen „különleges titka van”. Noha filmjei látszatra egyenes vonalvezetésűek, mégis remekül alkalmasak arra, hogy akár sokadszorra is megnézzük őket – újabb és újabb részletek kerülhetnek elő, újabb és újabb rejtett összefüggések tárulhatnak fel. Nemcsak képletes, de jellemző is, hogy David Lynch szinte mindegyik filmjében meglebbent egy függönyt vagy fátylat.

Mivel az abszolút világhírt az 1986-os *Kék bársony* hozta meg, Lynch első filmjeit csak mostanában kezdik újra emlegetni. A debütáló borús, különös *Radírfej* rokonítható merész eredetiségével leginkább későbbi filmjeihez, a Frank Herbert világhírű sci-fijéből forgatott *Düne* és az 1980-as fekete-fehér *Az elefántember* hagyományosabb – úgy is mondhatnám, kevésbé *személyes*. (Bár előbbi a maga hagyományosságában is rendkívül hatásos film. John Merrick történetének gondosan felépített elmesélésével Lynch egyszerre képes a horror és az érzelgősség eszközeit a nagyobb hatás érdekében használni.) A *Kék bársony*ban ez a kettősség a nappal és éjszaka, normalitás és bűn kettőssége, ennek megfelelően keveredik össze egy abszurd, már-már ízléstelen rémtörténet és egy átlagamerikai – egészen máshogy ízléstelen – tinilovesztori. A Gonosz végül legyőzetik, látszólag a filmmitológia ősi rendje is helyreáll. Bár a happy end morbid túlzásától sokan gyanút foghatnak.

A *Veszett a világ* azonban már ennél is kevesebb megnyugtató elemmel szolgál: a bűn és perverziók szinte már általánosnak számítanak, közöttük bolyongva a főhősöknek – egy újabb szerelmespár – szinte semmi esélyük sincs. Akik viszolyognak a filmtől, feltehetően túl komolyan, egy az egyben vették, pedig az összes közül talán ezt tette a rendező a legnagyobb idézőjelek közé. Mivel annyira elképesztőek, tulajdonképpen egyik véres jelenetet sem kell „szó szerint” érteni, ugyanolyan idézetek ezek, mint ahogy a rémregény egy idő után az *Óz, a csodák csodájá*val kezd keveredni. A látszólagos káosz teljes, de a meglepő mellérendelések ebben a helyzetben új értelmet nyernek.

A *Twin Peaks* még egyet csavar a dolgon – úgy lesz egyre hihetetlenebb, hogy közben a tévés közeg miatt a lehető legnormálisabbnak mutatja magát. David Lynch kétkedve vágott bele, de első forgatókönyvüket rögtön elfogadta az ABC tévétársaság, és néhány hét után már forgatni is kezdték. Így készült el egy Európába szánt videóváltozat – gyakorlatilag a sorozat első két része, de önálló befejezéssel és a tévésorozat első 8 x 45 perce. Amit a nagy siker nyomán aztán már mások folytattak.

David Lynch csupán a forgatókönyv főbb vonalait szabja meg, a történet megfelelő alakulásáért felel.

Torma Tamás

Hetvenévesen

A KŐARCÚ MÍTOSZ

Ch

Jellegzetes markáns arca, cserzett kreol bőre, egyenes szálú fekete haja és rezzenéstelen tekintete, valamint az eljátszott félvér-, mexikói- és indiánszerepek sokasága miatt sokan hitték, hogy indián származású. Az 1921 novemberében született Charles Bronson – valódi nevén Charles Buchinsky – azonban litván bányászok leszármazottja.

Ő maga tizennégy testvérével együtt már Pennsylvania államban jött ■ világra. A nincstelenségtől hosszú, göröngyös út vezetett a világhírig. Ötéves volt, mikor apja meghalt. Kamaszkorában szülővárosában dolgozott, hogy családja nyomorúságos helyzetén könnyítsen. 1943-ban besorozzák, és a csendes-óceáni hadszíntérre kerül. Leszerelése után New Yorkban alkalmi munkás. Csavargásai során először képzőművészetet tanul, majd csatlakozik egy utazó színtársulathoz, ahol nagy ambícióval tanul színészmesterséget és beszédtechnikát.

Itt figyelnek fel rá a hollywoodi statisztaszervezők, s 1951-től kezdve nyúlfarknyi szerepekben már rendszeresen feltűnik a mozivásznon. (Ekkortájt állítólag szexfilmekben is játszik.)

Még első főszerepe, az 1959-es „Machine Gun Kelly" eljátszása előtt ■ jobban csengő Bronsonra változtatja a nevét.

Mi, magyar nézők nemigen ismerjük az ötvenes években született, többnyire fekete-fehér filmjeit. Nekünk az 1961-ben készült, de csak jóval később bemutatott, A hét mesterlövészben mutatkozott be. John Sturges westernje azóta a műfaj klasszikusává vált. A szereplők kiválasztása abszolút telitalálat: mert Bronson ebben a filmben játszotta először a rá oly jellemző westernhőst.

A hatvanas években minden évben több filmben is játszik. Ekkor készül A nagy szökés (The Great Escape), Az ördögi fegyveres (Guns of Diablo) ■ Négyen Texasért (Four for Texas), a Lola, ■ Tomboló harcos (Raging Warrior) és még jó néhány alkotás, például az Amíg forr ■ vér című háborús sztárparádé.

Epizódszerepet játszik a világszerte kedvelt westernsorozatban, a Bonanzában. Ennek az évtizednek két legkiemelkedőbb filmje azonban A halál ötven órája (Battle of the Bulge) és ■ Piszkos 12 (The Dirty Dozen). Ezek azonban csak nagy késéssel jutnak el hozzánk. (Az 1973-ban megjelent Új Filmlexikonban még egy szó sincs Charles Bronsonról.)

Bronson 1963-ban nősül meg. Feleségével, Jill Ireland-del igen sok filmjében játszik együtt, például a Szöktetés, a Hideg veríték, a Szerelem és golyók, St. Ives, Tíztől éjfélig című alkotásokban. Hat gyermeket nevelnek fel, hosszú, boldog házasságuknak az asszony tragikus halála vet véget 1989-ben.

1968 és 1973 között Bronson több francia produkcióban is feltűnik, melyeket Alain Delonnak köszönhet, aki felfigyelt rá és két filmben is partnerének kérte fel (Adieu l'ami és Red Sun).

A párizsi évek alatt további számos filmben vállal szerepet. Többek között Claude Chabrol keze alatt. S itt ismerkedik meg Sergio Leonéval is. Leone az olasz western legnagyobb mestere, egyebek mellett az Egy marék dollárért és A jó, a rossz és a csúf rendezője. Az ő filmjei messze kiemelkednek a makaróniwesternek végtelen sorából; ő az egyetlen, aki be tudta bizonyítani, hogy Európában is lehet igazi westernt forgatni.

Nélküle, valamint a Volt egyszer egy vadnyugat nélkül Bronson sem lenne az, aki. A film történetét

Claudia Cardinale-val a Volt egyszer egy vadnyugatban

Indiánként: Chato földje

Dinnyeszüret géppisztollyal: Mr. Majestik

arles Bronson

aligha kell bárkinek is elmesélni. Hosszú évekig vezette a magyar mozik sikerlistáit, és a tv-ben is többször láthattuk.

A hetvenes évek elejéről való ■ Hideg veríték (Cold Sweat), a Delonnal készített Vörös Nap (Red Sun), ■ Valaki az ajtó mögött (Someone Behind the Door), melyben Anthony Perkins a partnere, a Valachi papírok (The Valachi Papers), melyet Európa-szerte igen lelkesen fogadtak. (Az ebben nyújtott alakításáért Oscar-díjra is jelölték, melyet végül nem kapott meg). Egy újabb western a Chato földje (Chato's Land), melyben a címszereplő apacs a pozitív hős, aki meggyilkolt felesége miatt áll véres bosszút az őt üldöző polgárőrcsapaton.

E motívumnak mai amerikai, nagyvárosi környezetbe helyezett változata a Bosszúvágy-sorozat (Death Wish 1–4), melyet – talán nem véletlenül – szintén Michael Winner rendezett. Az 1974-es Valdez lovai (Valdez Horses) után Bronson műfajt váltott.

A Mr. Majestyk, a Szöktetés (Breakout), a Szerelem és golyók (Love and Bullets), a Határsáv (Borderline) és a többi újabb keletű filmje mind ■ bűnügyi vagy a kalandfilm-kategóriába tartozik. Az amerikai rendezők időlegesen elfordultak a westerntől, s érthető módon Bronsonra is más szerepek vártak.

Bronson utolsó tíz filmje még ■ Golan-Globus Cannon cégnél készült, köztük utoljára ■ Kinjite's és a No return, amelyiknek forgatását Jill Ireland betegsége és halála akadályozta sokáig.

1989-ben a Magyar Televízió sorozatban mutatta be Bronson filmjeit, és szerencsére a videótékák polcairól is sok filmjét emelhetjük le. A „kőarcú", most hetvenéves amerikai a mozi egyik mítoszává vált.

Filmjei videón

The Magnificent Seven (A hét mesterlövész) – Intervideo
The Great Escape (A nagy szökés) – Intervideo
Battle of the Bulge (A halál 50 órája) – Intervideo
Someone Behind the Door (Valaki az ajtó mögött) – Mokép
Chato's Land (Chato földje) – Intervideo
The Mechanic (Mestergyilkos) – Intervideo
Valdez Horses (Chino) – Hungarovideo
Death Wish 2, 3, 4 (Bosszúvágy) – Vico
Mr. Majestyk – Intervideo
Breakhart-pass (Breakhart-szoros) – Vico
St. Ives – Intervideo
Raid on Entebbe (Támadás Entebbében) – Mokép
Borderline (Határsáv) – Vico
Breakout (Szöktetés) – Videa
Streerfighter (A nagy bunyós) – Mokép
Murphy's Law (Murphy törvénye) – Vico
Kinjites – Vico
Cold Sweat (Hideg veríték) – Zoom
Guns of Diablo (Az ördögi fegyveres) – Zoom
Hot Lead – Zoom
Lola – Zoom
From Noon Till Three (Déltől háromig) – Intervideo

Molnár Miklós H.S.C.*

A TRÜKK BIRODALMA

VI.

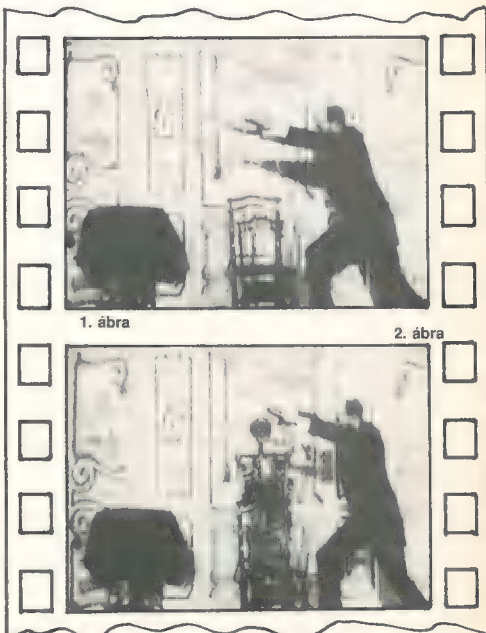
A kamkorderek mai és majdani kezelőinek ajánlott sorozatunk témája ezúttal:

A stoptrükk

A mozgókép első trükkje a stoptrükk volt. Első alkalmazójának eddig a francia Georges Mélièst tartottuk, aki később a megtisztelteté filmtrükk atyja elnevezést kapta. A stoptrükk nála alighanem a véletlenek egybeesése folytán jött létre. Történt mindez anno 1896-ban, Párizsban. Méliès az Opera előtti utcai forgalmat forgatta (akkor még szó szerint – a kamera kurblijával), amikor hirtelen elakadt a film, megállt néhány másodpercre. Kis erőltetés után azonban sikerült továbbpergetni a filmszalagot és befejezni a felvételt. Nagy volt Méliès megrökönyödése, amikor az előhívott filmet vászonra vetítette – az Opera előtt elhaladó omnibusz egyik pillanatról a másikra halottaskocsivá (!) változott. Újból levetítette a felvételt és felfedezte a „csoda" okát: amikor váratlanul megállt a film ■ kamerában, az omnibusz természetesen továbbhaladt. Ezután újabb jármű, egy halottaskocsi gördült ■ helyszínre. Amikor pontosan arra a helyre ért, ahol az omnibusz felvétele abbamaradt – véletlenül akkor kezdett újra működni a kamera. Ezért vetítéskor a megszakított felvétel egyetlen, folyamatos snittnek hatott. Méliès felismerte az új képi hatás erejét (hiszen bűvészként is kereste kenyerét) – a hibából erényt csinált és további filmjeiben széles körben alkalmazta a stoptrükknek elnevezett módszert. Még az abban az évben forgatott Egy hölgy eltüntetése című filmjében Méliès bűvészként lép fel, aki hölgy-„áldozatát" elvarázsolja, majd csontvázként tünteti vissza. A bűvészkedés persze jól végződik – a bűvész visszajeleníti ■ hölgyet. Az *1. és 2. ábra* a film egymást követő kockái. Az *1. ábra* az ■ pillanat, amikor a hajlongó bűvész mozdulatlanná merevedik – és megáll a forgatás. Amíg Méliès mozdulatlan, addig a film kellékese gyorsan behozza a színre a csontvázat és ■ székre helyezi. A *2. ábra* ■ felvétel újraindításának pillanata – a bűvész a merev pózból továbbmozdulhat.

Filmtörténeti érdekességként említem meg, új keletű az a felfedezés, mely szerint Amerikában Thomas A. Edison már Méliès előtt, 1895-ben alkalmazta a stoptrükköt a Mária, a skótok királynője kivégzése című filmjében. A lefejezést úgy készítették, hogy amikor ■ hóhér felemelte a pallost, mozdulatlanná vált. Ekkor a felvételt rövid időre megállították, amíg a királynőt alakító szereplőt kényelmetlen helyzetéből felsegítették és helyére elhelyezték az azonos ruhába öltöztetett bábut. Ezután újraindították a felvételt – a hóhér kardja lesújtott és a „fej" ■ porba hullt.

A klasszikus stoptrükk lényege tehát, hogy az állványra rögzített kamerával történő felvétel megállítása után valamilyen változtatást végzünk a képtérben, majd tovább folytatjuk a felvételt. Természetesen a megszakítás egymás után többször is elvégezhető.

1. ábra

2. ábra

■

A stoptrükk kivitelezésének ma is ugyanazok a feltételei, mint közel száz évvel ezelőtt, akár filmszalagra, akár videószalagra rögzítjük ■ jelenetet. Szükséges a szilárd kameraállvány (statív). Fontos, hogy a kamera vízszintes és függőleges elmozdulását megakadályozó rögzítőcsavarok vagy karok (németből „ferdített" zsargonnal: héblik) megbízhatóak legyenek. A felvétel képterében ne legyen semmilyen tőlünk független mozgás (például vízhullámzás, szél fújta növényzet, változó fény, távoli gyalogosok, járműforgalom stb.). A megszakított felvétel miatt ezek a mozgások ugyanis zavaró, indokolatlan ugrást okoznak a képen. Személy vagy tárgy kicserélése előtt ajánlatos valamilyen módon megjelölni helyét ■ talajon, hogy *azonos* helyre kerüljön az új szereplő vagy tárgy. Arról a nehézségről is kell szólnunk, mely arra a szereplőre hárul, akinek mozdulatlanul kell maradni arra az időre, amíg másvalakit ki nem cserélnek. Ha a csere nem tart sokáig, szereplőnk többnyire „kibírja" a „szoborrá" dermedést. A helyszín hosszabb idejű átalakításakor vagy átöltözéskor célszerűbb, ha a szereplő ideiglenesen kimegy a felvétel helyéről. Előzőleg azonban jelöljük meg cipőinek körvonalát (úgy, hogy a kamera irányából ne látszódjék). Egyszerű testtartásnál nincs is probléma, viszont ha különleges pózba kell újra visszaállni, szükség lehet segédeszközre. Régi filmesek lemezes fényképezőgépet állítottak a kamera mellé és a mattüvegre rárajzolták ■ szereplő kontúrját. Amikor a szí-

*A szerző a Magyar Televízió 54 éves operatőre, ■ Hungarian Society of Cinematographers (H.S.C. = Magyar Operatőrök Társasága) tagja

nésznek vissza kellett állni az olykor kifacsart pózba, a rajz alapján irányították vissza kezét, lábát. A mai tv-stúdióban valamivel gyorsabb a szereplő visszarendezése. Ez úgy történik, hogy visszajátsszuk a már felvett jelenetet és ahol a színész a végén mozdulatlanná válik – a képernyőn „megfagyasztjuk" (kimerevítjük). Ezután rákeverjük (ráúsztatjuk) a színészt mutató kamera élő képét a kimerevített képre és rögtön láthatóvá válik, hol különbözik a szereplő felvett és élő képe. Ha a színész a stúdióban lévő monitoron láthatja az összeúsztatott képet – egy kis próbálkozás után önmaga fedésbe tudja hozni élő képét a kimerevített képével. Miután mechanikusan vagy elektronikusan azonosítottuk a személy helyzetét, rögtön kimozdulhat pózából, ahogy elindítottuk az újabb felvételt.

■

A stoptrükkös jelenetet nem kell feltétlenül *végig* rögzített kamerával felvennünk. Magyarázat helyett egy videókamerás forgatás epizódját mesélem el. Városi utcai helyszín. Kamera állványon, stroptrükkös snitt felvétele következik. A képben a lány (aki távfutó versenyzőt játszik) és a fiú szereplő a ház kapuja előtt. Figyelem! Felvétel, kamera indít – tessék... A lány elbúcsúzik, bemegy a kapun. A kamera tempósan feligazít az első emeletre, az erkélyre. Ahogy a kamera mozgása megállt, a segédoperatőr villámgyorsan behúzza a „hébliket", azaz rögzíti a kamerát. Ennyi! Az operatőr kikapcsolja a kamerát. Rövid szünet következik, a stáb vár, míg a lány felér az első emeletre. Negyedóra múlva már mindenki türelmetlen, mikor fentről, az erkélyről asszisztens jelenti: itt a művésznő, csak a sminkjét igazíttatta, indíthatunk... Na végre (már azt hittük, a nyolcadikra gyalogolt fel), bújjatok el takarásba – hangzik lentről a rendezői utasítás. Közben az operatőr rámordul a közelében téblábolóra: vigyázz, stoptrükk van, nehogy belerúgj a statívba, mert kezdhetjük elölről! Figyelem! Felvétel, kamera indít – tessék!!! (Ez utóbbit már ordítva.) A lány vidáman kiszökken az erkélyre, lefelé integet a fiúnak, majd karjait széttárva mondja szövegét: „Istenem, hát mit csináljak, ha ilyen fantasztikusan gyors vagyok?!" Ennyi!

A történethez még annyit fűzök hozzá, természetesen a felvételt próba kell, hogy megelőzze, hiszen az erkélyre való feligazítás a trükk miatt nem lehet „vak"-kompozíció. Tudni kell az operatőrnek, hol bukkan ki a szereplő és milyen magas. Miután a próbán bekomponálta a lányt az erkélyen, egyúttal benézte a képhatárokat is, hogy a felvételnél ezek adjanak támpontot.

Ha módunk van a felvett anyag vágására, utólag finomítható a stoptrükk. Kivághatunk az előbbi példa hosszan látszódó üres erkélyképéből, amíg meg nem jelenik a lány. Más esetben a gyors esemény miatt kétséges a jó eredmény, ha a felvétel megszakításával próbálkozunk. Például azt akarjuk bemutatni, hogy szereplőnk felugorva el tud tűnni a levegőben. Ennek felvételét ne szakítsuk meg, vegyük fel folyamatosan, a földre visszaesést, a képből kisétálást és az üres helyszínt is. A vágáskor csak a felugrást és az üres képteret vegyük hasznosnak. Ezek ebben a sorrendben a kívánt eredményt adják.

■

Képkeverő pulton a stoptrükk lágy hatású változatát készíthetjük el. Ezáltal az eltüntetett szereplő nem hirtelen pattan ki a képből, hanem egyre áttetszőbbé válva tűnik el. Az átváltozó szereplők pedig lágyan egymásba olvadva cserélnek helyet. A felvételi követelmények azonosak a korábban említettekkel – de a két felvételi szakasz átúszása (átkeverése) miatt szerencsésebb, ha hosszabban vesszük fel a megszakítás előtti és utáni játékot.

Szintén utómunkálattal – az első felvételre (a játék megfelelő idején) tartósan ráúsztatott második felvétellel valósíthatjuk meg a szereplő önmagából való kilépését, például az alvó emberből kiemelkedő álombeli énjét. Rögzített kamerával először felvesszük a jelenet teljes hosszában az ágyban alvó szereplőt. Ezután újabb felvétel következik, a felemelkedő álomfigura játéka. Ügyeljünk arra, hogy alacsony kameralátószöget válasszunk. Erre azért van szükség, mert az alvó feje *mögött* előnyösebb a *fekete* fal háttér, mint a felsőbb kameraállásból adódó fehér párna háttér. Utóbbi esetben az összeúsztatott képen helytelenül áttetszővé válna az alvó ember. Miután az álomfigurához illik az *áttetsző test*, világításnál arra törekedjünk,

3. ábra

4. ábra

5. ábra

6. ábra

hogy a háttér többi területe *ne legyen* fekete. Az alvó szerep eljátszásakor azt kell szem előtt tartani, hogy a játék „osztódásának" kezdetén néhány másodpercig nem szabad mozogni. Egyébként hánykolódhat. A második felvétel megkezdése előtt, az első felvételből (az „osztódás" helyénél) ■ képernyőre ki kell merevíteni egy képet a testhelyzet beállításához.

■

A stoptrükköt nemcsak eltüntetésnél vagy átváltoztatásnál, hanem az egyébként életveszélyes helyzeteknél is veszélytelenül alkalmazhatjuk. Például totálban látható, hogy a krimi hőse beszáll az autójába, bevágja az ajtót és egy pillanat múlva felrobban, a kocsi darabjai szerteszét repülnek. (Ennek további változatai bódéval, pajtával, víkendházzal stb.) A Kedves Olvasó már bizonyára kitalálta a megoldást: amikor a színész becsukja az ajtót, természetesen leállhat a felvétel és a szereplő kiszállhat a kocsiból. Ezután ■ pirotechnikusok következnek, hogy elhelyezzék az autóban a robbanóanyagot. Munkájuk végeztével a stáb kellő távolságra visszavonul. Ismét elindul a felvétel, majd gombnyomásra szétrobban az autó.

A magyar származású Korda Sándor produkciójában 1940-ben készült ■ számtalan hatásos trükköt felvonultató angol film, A bagdadi tolvaj. Ezúttal egy különleges stoptrükköt emelek ki, melynek megoldása ma is bámulatos – és követésre (továbbgondolásra) méltó. A szóban forgó snitt alig több mint egy másodperces. (Emlékeztetőül: a filmsebesség 24 kép másodpercenként.) A jelenetben Jaffart, a gonosz herceget – akit a korszak egyik legnagyobb művésze, a német Conrad Veidt alakít – nyíl találat éri. Lásd *3–6. ábrákat.* Úgy válogattam össze ■ film kockáit, hogy jól érzékelhető legyen a színész és a nyílvessző elmozdulása. A *3. ábra* a snitt 1. kockája, a *4. ábra* a 9. kocka, az *5. ábra* ■ 10. kocka (ez utóbbi két kép közvetlenül egymást követő kockák), ■ *6. ábra* ■ 17. kocka. Abban biztosak lehetünk, hogy a snitt két felvételből (két indításból) áll. Egyik ■ nyíl nélküli színésszel, másik nyílvesszővel „felszerelten" készült. (A trükköt csak ■ videómagnón lejátszott film kockánként léptetett elemzése árulja el.) Itt nem az eddig ismertetett mozdulatlan testtartásban jön létre a stoptrükk-hatás – ezúttal mind ■ két felvételen *mozog* a színész. Az elsőben elölről hátra hajlik, a másodikban hátulról előre. Vagyis más szavakkal: amikor először elindították ■ rögzített kamerát, a szereplőnek kissé hátra kellett hajolnia. Ebből a mozdulatból való a *3. és 4. ábra.* (A hátradőlés *további* fázisát nem tudnám bemutatni, kivágták, nem volt szükséges a filmben.) A mozdulat felvétele után megállították a kamerát, a színész a *helyén maradt*, amíg a korábban homlokára épített testszínű lap parányi lyukába bedugták a nyílvesszőt. Rögtön következett a második felvétel. Most hátulról kellett előre hajolnia. Ennek a mozgásnak két pillanata az *5. és 6. ábra.* (Az előredőlés eleje szintén nincs meg képen, mert nem került bele ■ filmbe.) Most már kitalálható, hogy a film vágásakor kikeresték mind ■ két felvételen a színész viszonylag egyforma helyzetét, a mozgás közel azonos pontját és itt vágták össze. Lásd *4. és 5. ábra.* (Természetesen több ilyen vágási lehetőség is kínálkozik ■ két ellentétes irányú mozgás miatt.)

Ami a nyílvessző döbbenetes látványú beszúródását illeti, erre csak feltételezésem van. Mégpedig – ésszerűen, hihetően hogyan fényképeztem volna magam: – a nyíl legyen preparált, két darabból álló, teleszkópos megoldású. Tollának végéhez be kell építeni egy mechanikus érzékelőt, melynek érintésére egy megfeszített gumiszál vagy rugó hirtelen összerántja ■ teleszkópdarabokat. A nyíl „beindítására" legalkalmasabb a színészi mozgás. Közvetlenül a szereplő elé üvegtábla kerül (ezen keresztül látja a kamera) –, majd amikor a nyílvesszővel „felszerelt" színész hátulról előre hajol, az érzékelő az üveghez ér, összehúzza a teleszkópot. Lásd *7. ábra.* Ilyen szerkezettel más harci eszközt is lehet működtetni. A szereplő túlsó oldalán folytatódhat az átszúródás egy másik teleszkóppal. Úgy kell beállítani a színészt, hogy ■ hátsó teleszkóp összecsukott állapotában éppen még ne látszódjék a kamera irányából. Darabjai akkor nyúlnak ki, amikor az első teleszkóp összecsúszott. Ennek vezérlését már elektronikusan lehet végezni. A vérzés illúzióját pedig festéket tartalmazó műanyag zacskó kifakasztásával lehet elérni. Ennek időzítése a mellső teleszkóp mozgatásával köthető össze.

●

A stroptrükk technikájához közel áll a kockázás, ■ kockánkénti felvétel. Sajnos ■ kamkorder még nem tudja amit ■ filmkamera – az egyes képek rögzítését. Így csak vázlatosan említem meg az ígéretes jövőt: a természeti jelenségeket felgyorsíthatjuk, a felhők száguldani, gomolyogni fognak, láthatóvá tehetjük a napfény útját; a házak árnyékai vándorolni kezdenek, virágszirmok bomlanak ki és jégvirágok növekednek az ablakra. Rajz- és bábfigurát eleveníthetünk meg, élő személyt pedig marionettként mozgathatunk.

Visszatérve a jelenre – a kockázásban legtöbbet tudó kamkorder (JVC GR-S 707) minimum öt képet „exponál" egyetlen gombnyomásra. Tehát csak olyan feladatot oldhatunk meg, ahol az egyes képelemeknek egymás után gyorsan ki vagy be kell ugraniuk. A kamerát állványra helyezve megvalósíthatjuk, hogy például az asztal magától megterüljön, helyükre ugorjanak sorban a tányérok, evőeszközök, poharak, szalvéták. A kockázás után normál üzemmódra átkapcsolva folytathatjuk a snittet az asztalnál helyet foglaló szereplőkkel.

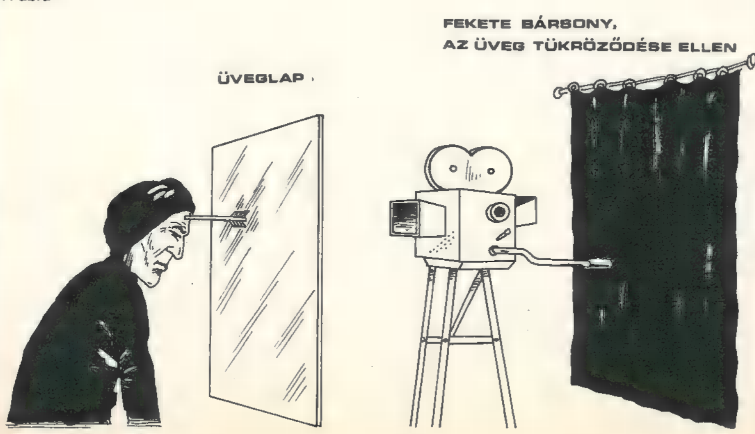
Februári folytatásunkban többek között megtudhatjuk, hogyan táncoltatták a plafonon a trükk szakemberei a híres amerikai táncost, Fred Astairt. Következnek a Trükk birodalmának újabb területei, a *kompozíciós trükkök.*

JÖN!

A trükk birodalmának rejtvénye!

A trükk birodalmának csaknem egy éven át tartó sorozata júniusi, ez évi 6. számunkban véget ér. Júliusban azonban jön A trükk birodalmának rejtélyes rejtvénye, a helyes megfejtők számára értékes nyereményekkel! Előnyben lesznek azok az olvasók, akik végig nyomon követik a Video Magazin sorozatát, s megőrzik a lap példányait. Figyelje tovább a sorozatot! Nemcsak tanulhat, nyerhet is!

7. ábra

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumában készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Talpig feketében

Tény, hogy ma a televízióknál a divatszín a fekete. Nyugat-Európát járva ma is felbukkan egy-egy fehér káva, ■ hordozható típusoknál más harsányabb színek is léteznek, ám az asztali készülékeknél ma az eleganciát jelentő sötét szín dominál. Persze ennek egyéb előnye, gyakorlati szerepe is van; ■ közvetlen környezethez képest ■ képet kontrasztosabbá, kiemeltebbé teszi.

Akárcsak jó egy évvel ezelőtt, most is maradtunk a realitásoknál: készülékeinket az úgynevezett középosztályból, de annak is a szerényebb, 51 cm-es kategóriájából választottuk. Jobbára igaz ugyanis az a tétel – és ezt a most bemutatott készülékek kapcsán is lesz módunk igazolni –, hogy ■ gyártók egy-egy alaptípusra épített családot hoznak létre, ahol a képcsőméretek és a szolgáltatások változtatásával, bővítésével alakul ki a teljes kínálati sor.

Persze a legtöbb gyártó palettáján vannak igényesebb modellek, melyek konstrukciós kialakításukban, digitalizált áramköreikben, a képcső méretében, szolgáltatásaikban, csatlakoztatásokban és persze árukban is a csúcskategóriát jelentik. Ezek nemegyszer műszakilag is ■ csemegét jelentik, s azokat az újdonságokat, melyek előbb-utóbb a középosztálybeli készülékek sajátjai lesznek. Ilyen volt a sztereó kivitel, az OSD (On Screen Display) – vagyis az egyes funkciók, beállítások képernyőn történő megjelenítése –, vagy a PiP (Picture in Picture), amely a főképben megjelenít egy kisebb képmezőben egy másik programon menő vagy az AV bemenetről érkező információt. Ez utóbbi persze már jelentősebb költségnövekedést is jelent, mivel ■ képáramkör egy részét digitalizálni kell.

Az előbbiekből következik, hogy önmagában az 51 cm-es képcsőosztályban kínált típusok nem feltétlenül jelentik az egyszerűséget. Mintáinkat is úgy válogattuk össze, hogy ■ nagyobb gyártók hazai kínálatából szerepeljenek a reprezentánsok, és új típusokat jelentsenek korábbi tesztünkhöz képest.

Sorra véve a típusokat, az európai készülékeket, a Grundig T51-540 DS/TF és az 55-540 TS/TF, a SABA M5105 és M5505, valamint a Nordmende GALAXY 51E IMC és 55 IMC képviseli. A Felkelő Nap országából a Sharp SV 2142SCN és a Panasonic TC-21L1EE, valamint a TX-21T1EE debütál, míg Dél-Koreát ■ Samsung CK 5027 ZTX típusa reprezentálja. Végigtekintve a felsoroláson látható, hogy a Grundig, a Saba, a Nordmende és a Panasonic esetében is csak típusvariációról lehet szó; az előbbi háromnál a képcső típusában és a csatlakozókban van különbség, az utóbbinál ■ TX jelet viselő modell teletexes, akárcsak ■ Samsung CK 5027 ZTX készüléke.

További érdekesség – akik kicsit járatosak ■ márkák és gyártók világában, azoknak nem újdonság –, hogy a Saba és Nordmende is a Thomson-csoporthoz tartozik, a Telefunkennel és Brandttal együtt, így ha formatervezésben kissé el is térnek a típusok, belső felépítésükben, szolgáltatásban, a különböző márkanevek alatt fellelhetők az ikertestvérek. A GALAXY 51E a Saba M5105 M-re hasonlít, csupán a képcsőtípusok, illetve a gyártók eltérőek. És úgy tűnik, ez nem is kevés, a készülékek hangja, hangszíne ugyan közel azonos, azonban a beállítások igencsak eltérőek.

A Nordmendénél ugyan nagyobb sávszélességet tapasztaltunk, azonban színbeállítása inkább a sárgászöld felé hajolt, ami azt eredményezte, hogy a nyári naptól szikkasztott fű is élénkzöldnek hatott. A Saba viszont inkább a lilás tartomány felé tolódott el, míg a Panasonic és mindkét Grundig ■ melegebb tartományok felé. A Samsung és a Sharp egész jó szürkét produkált. A kép színezete, vagyis színhőmérséklete a visszaadott kép élvezhetőségét ugyancsak befolyásolni képes. Az emberi szem a testszínre ■ legérzékenyebb, egy „lángoló arcú" riportalanyt ugyancsak nehezen tudnánk elfogadni hitelesnek, míg egy fakó, szederjes szereplő sem fog természetesnek hatni.

Végigtekintve a típusszámokat, némi rendezőelvet ■ tv-ké-

T51-540 DS/TF

T55-540 DS/TS

Általános adatok és teszteredmények

Gyártó	Grundig		Nordmende		Saba		Panasonic		Samsung	Sharp
Típus	T51-540DS/TF	T55-540DS/TS	Galaxy 51E IMC	Galaxy 55 IMC	5105M	5505M	TC-21L1EE	TX-21T1EE	CK-5027ZTX	SV-2142 SCN
ÁLTALÁNOS ADATOK Vételi normák	Pal, Secam	Pal, Secam	Pal, Secam	Pal, Secam	Pal, Secam	Pal, Secam	Pal, Secam NTSC 4,43 és 3,38AV-nál		Pal, Secam	Pal, Secam NTSC 4,43 (AV-nál)
Méretek (mm)	520 x 456 x 470	520 x 456 x 470	510 x 470 x 495	510 x 470 x 490	503 x 460 x 470		510 ■ 487 x 475		630 x 460 x 470	505 x 480 x 470
Tömeg (kg)	19,5	20,5	19,5	19,7			22,5	22,5,20	22	
Teljesítményfelvétel üzemi (W)	78	86	75	88	75	88	125	130	83	98
készenléti (W)	9	9	6	6	7	7	9	9	14	13
Képcsőátló (cm)	49	51	49	51	49	51	51	51	49	51
CSATLAKOZÁSOK videómagnó	scart	scart	scart	scart	scart	scart	RCA	RCA	scart	RCA
fejhallgató	van	van	nincs	van	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
hangszóró	nincs	nincs	nincs	van	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
SZOLGÁLTATÁSOK Kábeltuner	van	van	van	van	van	van	van	van	van	van
CSD	van	van	van	van	van	van	van	van	van	van
Teletext-vétel	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	van	nincs
Időzített kikapcsolás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	van
Automatikus kikapcsolás	van	van	van	van	van	van	van	van	van	van
Sztereóhang	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	AV-ról
Hangszínszabályozás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	magas	magas	nincs	van
ÉRTÉKELÉS*										
(maximális pontszám) (50)képminőség	jó (41)	jó (41)	jó (36)	jó (36)	jó (35)	jó (35)	jó (42)	jó (42)	közepes (31)	jó (35)
(20) Hangminőség	közepes (11)	közepes (11)	jó (13)	jó (13)	jó (13)	jó (13)	közepes (12)	közepes (12)	közepes (12)	közepes (12)
(20) Szolgáltatások	jó (11)	jó (11)	közepes (9)	közepes (10)	közepes (9)	közepes (10)	közepes (9)	jó (12)	jó (12)	közepes (10)
(10) Felszereltség	jó (4)	jó (4)	jó (4)	jó (4)	jó (4)	jó (4)	jó (4)	jó (5)	jó (5)	közepes (3)

*Az értékelésről bővebben Böngésző rovatunkban olvashat.

szülékek világában kevésbé járatos olvasó is felfedezni vél. Az első két szám ugyanis más-más gyártóknál is rendre felbukkan, ez utal ugyanis általában a képcső átlóméretére. A Panasonic, a Samsung és a Sharp ezt collban adja meg, míg az európaiaknál a cm a divatos forma. A tengerentúliak 21 collos képcsőmérete kb. 53,5 cm-nek felel meg, míg az 51, illetve 55 cm magáért beszél. Azaz mégsem egészen. Ezek a méretek ugyanis – mint a táblázatunkban is látható – nem azonosak a látható átlómérettel. A katalógusok ugyanis a képcső üvegballonjának külső határait rögzítik. A méretkülönbségek azonban másról is felvilágosítást adnak.

Az 51 cm-es osztály képcsövei gömbölydedebbek, pedig valamikor ezeket neveztük sarkított képcsöveknek, míg az 55-ös „szupersarkítottak" már kezdik megközelíteni a mozivászon formáját. Az csak gyártói megfontolás, hogy egy-egy családon belül a sarkosabb képcsövű típusok egyéb plusz szolgáltatásokat is nyújtanak, mint például a Sabánál és a Nordmendénél egy-egy póthangszóró aljzat is helyet kapott a hátlapon. Szolgáltatások szempontjából a készülékek igen különbözőek voltak. A Saba M 5105-ös típusának hangolása frekvenciaszintézeres, ami gyakorlatban azt jelenti, hogy a távvezérlőn a hangolási „menü" kiválasztása után be lehet programozni a venni kívánt tv-állomásnak a csatornaszámát, ami egy adott frekvenciának felel meg. Erre a parancsra, ha az adók ugyanazon a frekvencián dolgoznak, mint amire a frekvenciaszintézer be van tanítva, rögtön megjelenik a jó kép és a hang. Sajnos VHF sávban (1–12 csatorna) eltérés van a tv tudománya és a hazai adók frekvenciája között, így a finomhangolóval a jó képre rá kell állni. Ez persze önmagában nem gond, hiszen ha egyszer behangoltuk a készülékünket, akkor azt nem felejti el. A tuner vételkészségét kiterjesztették a kábelcsatornák vételére is, ami ma már követelmény. A beállítások egyébként e távvezérlőn és a tv-n is elvégezhetők. E gombokat egy kis ajtó rejti el a szem elől. A távvezérlő egyébként jól kezelhető, a gombok szerepe megkülönböztethető.

Előbb szó esett a „menü"-rendszerről, ami azt jelenti, hogy egy-egy gomb megnyomására különböző funkcionális csoportok hívhatók elő, így a képbeállítások (fényesség, színtelítettség), vagy a behangolási procedúra ábrája. A készülék ugyanis minden beállítást kiír a képernyőre (OSD). A videómagnó vagy a műholdvevő jelét 21 pólusú scart aljzaton keresztül lehet beadni, és innen fogadja a tv az NTSC-jeleket is. Végsőfokon ennyi az M 5105-ös tudománya, ami azonos – a már említettek alapján – a Nordmende Galaxy 51E IMC-vel is. Illik ugyan még egy praktikus szolgáltatást megemlíteni, bár ez a Panasonic kivételével mindegyik típus sajátja: az adás végeztével, ha a képernyőn csak zaj látszik, a készülék néhány perc múlva önműködően kikapcsol.

A Saba M5105 és a Nordmende Galaxy 55 IMC többletet a fejhallgató csatlakozójában (praktikusan az előlapon van) és a póthangszóró csatlakozójában nyújt. Mind a négy típusba – a kezelési útmutató ígérete szerint – utólag be lehet építeni a teletext-et. Ennyit az azonosságokról. A különbségek a látott képben voltak. A készülékek bontása, bár elmaradt a Grundigoktól és a Panasonictól, jó volt, a színbeállításaik azonban eléggé szórtak.

A Saba 5105-ös melegebbnek hatott, kicsit pirosas volt az árnyalata, míg (ezt már említettük) az 51E IMC zöldbe hajolt. A Galaxy 55 IMC tűnt a legjobbnak, bár kevésbé bírta a nagyobb fényességeket, gyakorlatban a fehér betűk nem voltak eléggé fókuszáltak. A színbeállítások eltérésénél – különösen a két Nordmende között – egyedi problémát is kell gyanítanunk, ugyanis a Thomson rendszerű paneloknál e tekintetben a beállítások automatizálva történnek.

A Grundigok kezelésekor más konstruktőri megfontolás érvényesül. Itt a készüléken csak egy hálózati kapcsoló és program-

léptető gomb van, egyébként minden a távvezérlőn keresztül történik. Mit ne tagadjuk, nem vagyunk elragadtatva tőle. A távvezérlőt – mely méreteiből következően is leeshet, sérülhet – igen fontos, a műsorok számának növekedésével alapvető szolgáltatásnak tekintjük. Ám úgy ítéljük, nem vállalhatja át teljesen a szabályozás szerepét. Maga a távvezérlő egyébként jól kezelhető. Nem nagy, kialakítása kellemes, a gombok elhelyezése, csoportosítása átgondolt, alakjuk segíti ujjaink eligazodását.

A készülék hangolása egyébként frekvenciaszintézeres, természetesen tartalmazza a kábelcsatornákat, a képernyő OSD kijelzéses. Mindkét készülék teletext-dekóderrel is rendelkezik. Képminőség szempontjából mindkét kivitel nagyon megnyerő volt, bár ugyancsak kapkodtuk a szemünket oda-vissza, különbséget alig tudtunk felfedezni, s ha valamit mégis, az a T51-540 DS/TF javára szólt. A színeket jónak éreztük, a kép világossága, az egész kép fókuszálása jó volt. Szubjektív tapasztalatainkat a műszeres mérések is megerősítették. A színfelfutás (színcsík ábrán vizsgálva az átmenetek változását) a Grundig-családon volt a legtökéletesebb, a legkritikusabb átmeneteknél is a legjobb értéket produkálta. Ez éreztette pozitív hatását a teletext oldalaknál is, ahol a betűk tiszták és kontúrosak voltak. Színhűségben, fényességben és bontásban a két Panasonic tartotta a lépést a T 52-540 DS/TF-fel és a T55-540 DS/TF-fel. A Grundigoknál az előlapon egy 3,5 mm-es jack aljzat van a fejhallgató csatlakoztatására, míg a hátlapon scart csatlakozóval lehet a tv-t és a videómagnót összekapcsolni.

A két Panasonic a képcső típusában és a TX-es kivitel teletextes szolgáltatásában tér el egymástól. Mindkét készülék tartalmazza a kábelcsatornákat. Hangolási rendszerük frekvenciaszintézeres, a behangolást automatikusan vagy manuálisan lehet elvégezni. A hangolás folyamatát könnyen ellenőrizhetővé teszik a képernyőn megjelenő feliratok, az OSD szolgáltatás. A képernyőn ugyanis láthatóvá válik, melyik programhelyre történik a beállítás, megjelenik az a tv-sáv, melyen éppen a hangolás folyamata játszódik, látható a hangrendszer és a színrendszer frekvenciája, illetve betűjele, és alul egy folyamatos vörös sávban tájékozódni tudunk, hogy a frekvenciatartományon belül hol keres állomást éppen az elektronika. Amikor a készülék által legoptimálisabbnak ítélt kép megjelenik, akkor egy „Panasonic" felirat jelenik meg az ernyőn. Persze ettől függetlenül még van mód a kép finomítására, mint ahogy külön kiválasztható a 6,5 MHz-es vagy 5,5 MHz-es hang is. Bár a készülék automatikusan választja ki a sugárzott képhez tartozó színrendszert, mód van gyengébb jel esetén kézi átváltásra is. Antennabemenetről PAL és SECAM jeleket fogad, videóbemenetről azonban feldolgozza az NTSC 4.43 és NTSC 3.58 szerinti hangjeleket is. (A számok a hangrendszerre vonatkoznak.) A színtelítettség-, fényerő-, kontraszt- és az élességállítást menürendszerből lehet kiválasztani és a beállítást szintén a képernyőn lehet ellenőrizni. A színek teltek voltak, a színhűséget jónak találtuk mind a testszínnél, mind a természetfilmeknél. A fényesség nagyon jó volt, a fehér szín sem tolódott el, bár esetenként a nagyobb fényességnél úgy tűnt, hogy az arc részleteit nem hozta eléggé plasztikusan. Ezt a hibát a teletext feliratoknál nem éreztük, itt a betűk rajzolata kontrasztos maradt. A színimpulzusátvitelben, bár a Grundig egyértelműen jobb volt a mérőábra alapján, a kép összhatásában mégis egy árnyalattal a Panasonicot helyeztük előbbre. A részletek rajzolásánál ugyanis úgy éreztük, egy hajszállal többet hoz ki a TS-21T1EE. Van a készüléknek egy élességszabályozója is, mellyel még jobban ki lehet emelni a részleteket, „élesebbé" lehet tenni a vonalakat, igaz, nagyobb kiemelésnél az élek kicsit túllövésessé válhatnak. S még két érdekesség: az egyik, hogy három képbeállítást lehet variálni. Lágyat, közepest és dinamikust, melyek a megvilágításnak megfelelően fény- és kontrasztviszonyokkal alkalmazkodnak a környezethez. A másik, hogy be lehet állítani 30 perces lépésekben 90 percig a kikapcsolási időt. (Ezt egyébként ma már elég sok készülék tudja.) A távvezérlő nem éppen gyerektenyérbe való, és első ránézésre bizony rendesen tele van tűzdelve gombokkal. Igaz, nemcsak a tv, hanem a Panasonic videómagnó kezelésére is használható, és teletext tudománya is sokoldalú.

A teletext is sok érdekességet mutat, csak néhányat említve: négy csoportban lehetőség van színkódok alapján (adó által e rendszerben sugárzott) témacsoportok kiválasztására, és érdekes szolgáltatás a meghatározott időben történő teletext információ képernyőre való megjelenítése is.

A csatlakoztatásokról már kevesebb érdekességet tudunk

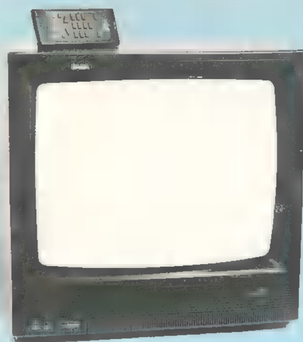
GALAXY 51E IMC

GALAXY 5E IMC

TC–21L1EE

TX–21T1EE

5105M

5505M

mondani, mivel összesen 2 pár RCA aljzat található a hátlapon az AV jelek fogadására és kiadására.

A Sharp SV-2142 SCN is monitor formájú készülék, bár AV bemenetről sztereó hangot is tud produkálni. A két hangszóró a képcső alatt kapott helyet, előre sugároznak, és a köztük lévő mezőben egy lehajtható ajtó mögött találhatóak a kezelőszervek. A beállításokat – bár a forgatógombok elég keskenyek – jól el lehet végezni. Az kevésbé tetszett, hogy a hálózati kapcsoló a hátlapra került. Ez szekrénysorba történő használat esetén nem szerencsés. Ugyanis egyrészt, ha elmegyünk otthonról, célszerű a készüléket kikapcsolni, másrészt csak hálózatról történő visszakapcsolás esetén működik a demagnetizáló áramkör, mely megszünteti a képcső felmágnesezéséből következő színtisztasághibákat. Az persze igaz, hogy „vakon" benyúlva is könnyen rá lehet akadni a hálózati kapcsolóra.

Ezen a készüléken is, amellett, hogy automatikusan választja ki a színnormát, gyengébb jelek esetén kézzel is beállítható a színrendszer. AV bemenetről az NTSC 4.43 jeleket is fel tudja dolgozni. Kábeltuneres, hangolása frekvenciaszintézeres, egyes funkciók, mint a hangolás folyamata vagy a hangerő szintje, megjelenik a képernyőn. Ha nincs műsor – adókimaradás van, vagy véget ért az adás –, a képernyő színe kékre változik, és kb. 15 perc múlva kikapcsol a készülék. A kikapcsolási időt 30 perces lépésekben 120 percig a Sharpon is be lehet programozni, és bármikor ellenőrizni is lehet, hogy a beállított időből mennyi van még vissza. A távvezérlő felépítése kecses, igaz, a legfontosabb funkciók kezelésére, mint a csatornakiválasztásra, fel-le léptetésre, hangerő-szabályozásra, hangnémításra alkalmas. Beállítható rajta a kikapcsolási idő, ellenőrizhető a kikapcsolásból visszamaradó idő, valamint lehetőség van két csatorna közötti ide-oda léptetésre. A hátlapon lévő csatlakozók itt is RCA rendszerűek, de a sztereó hangnak megfelelően a jeleket 3-3 aljzat fogadja és adja ki. Az viszont nagy kár, hogy sem fejhallgató-, sem póthangszóró-csatlakozó nincs, a sztereó felvétel így a kisebb hangszórótávolság miatt kevésbé élvezhető.

A kép fókuszálását, a fényességet jónak találtuk, a kép bontása, rajzolata közel azonos volt, mint a Sabáé. Színimpulzus-átvitelben a Thomson családdal együtt a Grundigok és a Panasonic után következik. A képszín tónusának beállítása jó volt, viszont az összkép kissé zajosnak hatott.

Az eddig bemutatott készülékek úgynevezett monitorformájúak voltak, a Samsung CK-5027 Z-nél a képcső két oldalára került két ovál hangszóró sajátosan gömbölyített hangszórórácsokkal. A megoldás sztereó kivitelt sejtet, valójában ez a készülék monó hangú.

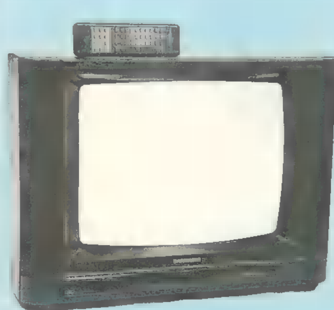
A másik sajátosság a képcső előtti üveglap (könnyen eltávolítható), mely egyrészről elegáns formát kölcsönöz, másrészről azonban erősebb környezeti világosság mellett zavaró csillogást okozhat.

E készüléknek is kábelcsatornás tunerja van, hangolása folyamatos, és itt is OSD kijelzés segíti a beállításokat. Láthatók a hangolás folyamata, a hangerő, színtelítettség, kontraszt és fényerő-beállítás és az üzemmódok jelölései. A sajátosságok közül a 30 perces lépésekben 120 percig programozható elalváskapcsolót és a telextet említjük meg. A teletext négy oldalt képes tárolni, melyekhez azonnal hozzá lehet férni, és lehetőség van FLOF oldalak előhívására is, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a távvezérlőn lévő színgombok megnyomásával az adó által szerkesztett és a színekhez tartozó információk előhívhatók. Távvezérlője jól kezelhető, igaz, nem tartozik a legfiligránabbak közé. A gombokat jól csoportosították, és alakjuk alapján is megkülönböztethetők.

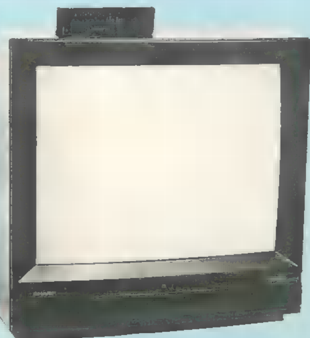
Jónak ítéltük a kép fényességét, a színezettség melegebb tónusok felé tolódott el, bár fekete-fehér képnél ez a beállítás közelítette meg legjobban a szürkét. Színimpulzus-átvitele is jó volt. Ahol mégis hiányérzetünk volt, az a videoátvitel. A finom részletek nem voltak eléggé határozottak, élesek, és ez a szubjektív összhatást lerontotta.

Kevesebb szó esett a készülékek hangjáról. A készülékek méretéből következően mindegyik típusban kis méretű, kerek vagy oválís hangszóró helyezkedik el, ami a hangképnek korlátokat szab. Jó volt a Sharp hangátvitele, a hangszínszabályzók a kívánt tónus beállítását biztosították (ezen a típuson van mély és magas hangszínszabályozási lehetőség). A méretekhez képest teltnek éreztük a Saba és a Nordmende hangját is, bár egy árnyalattal elmaradtak a Panasonichoz képest. A Samsung hangátvitele viszonylag széles volt, de közép tartományban mégis némi hiányérzetünk volt.

Összességében a Panasonicot és a Grundigot vitathatatlanul az első helyre tesszük, az előbbinek a videó-, az utóbbinak a színimpulzus-átvitele valamivel jobb.

CK–5027ZTX

SV–2142 SCN

FILMEK A POLCON

A hazai videózás kezdete óta érdekes és vitatott kérdés, milyen mértékben élnek a videózók a házi filmgyűjtemények kialakításának lehetőségével, illetve milyen filmeket szeretnének megőrizni az „utókornak". Kérdés az is, ha egyáltalán beszélhetünk házi gyűjteményekről, milyen filmbeszerzési lehetőségek állnak a gyűjtők rendelkezésére?

E kérdésekre kerestük a választ egy szociológiai felmérés keretei között, 1991 nyarán. A kutatást Nyíregyházán végeztük, különböző videótékák klubtagjainak megkérdezésével, s bár így a kutatás mintája nem tekinthető reprezentatívnak a szociológiai-demográfiai szempontok szerint, mégis érdekes képet mutat egy aktív videózást, filmfogyasztást tükröző rétegről.

A felmérést a budapesti Mozgókép és Befogadás Alapítvány támogatta, elismerve azt „országos hatókörűnek", hiszen valószínűsíthető, hogy a gyűjtési szokások, a gyűjtemények jellege, összetétele és a beszerzési források kihasználása nem mutat eltérő képet az ország különböző vidékein.

A felmérés másik célja az volt, hogy a házi gyűjtemények elemzésével a hazai videógforgalmazásról is információkat gyűjtsünk.

GYŰJTŐK ÉS GYŰJTEMÉNYEK

Az aktívan videózók számára nem meglepő módon a házi felvételeket elsősorban játékfilmek uralják. Mintánk 97 százalékának volt különböző nagyságrendben filmfelvétele. Mindössze 3 százalék nyilatkozott úgy, hogy kizárólag a szakmájának műveléséhez (például táncművész dokumentumanyagai) szükséges felvételekkel rendelkezik, azokat azonban rendszeresen gyűjti. A filmek mellett jelentős mennyiségben találhatók családi eseményeket rögzítő felvételek (22,8 százalékban), s sokkal kisebb arányban sport-, dokumentumfelvételek.

A gyűjtemények átlagosan 40-50 darab filmet tartalmaznak, de magasnak tekinthető azok aránya, akik ennél jóval több filmfelvétellel rendelkeznek. A nagyságrendeket jól tükrözi az alábbi adatsor:

	Százalék N = 333 fő
0–20 db film közötti gyűjtemény	38
20–50 db film közötti gyűjtemény	35
50–100 db film közötti gyűjtemény	16
100–400 db film közötti gyűjtemény	11
	100

Már a feltárt nagyságrendek is mutatják egy olyan kör jelenlétét, amely talán gyűjtőnek minősíthető, bár a felvételek száma még nem a legpontosabb mutatója a jelenségnek.

Így rákérdeztünk arra is, hogy válaszadóink közül ki tartja magát filmgyűjtőnek. Mintánk tagjai közül saját bevallása alapján:

	Százalék N = 333 fő
– határozottan gyűjtőnek vallja magát	10
– részben vallja magát gyűjtőnek	23,9
– nem tartja magát gyűjtőnek	63,1

Akik önmagukat csak részben tartják gyűjtőnek, azok elsősorban azok a videósok, akik egyéb felvételeket is gyűjtenek, nemcsak filmeket, illetve olyan leendő gyűjtők, akik nemrégiben kezdték videós pályafutásukat, s azért sorolták magukat ebbe a kategóriába.

A gyűjtés jelensége így is elég komoly nagyságrendet képvisel, ám kérdés, milyen filmeket őriznek a polcon.

UTÓKOR SIKERLISTA

A felvételek túlnyomórészt szórakoztató filmeket tartalmaznak. Legnépszerűbbek a vígjátékok, az akció-, kalandfilmek, a rajz- és mesefilmek – ez utóbbiak természetesen azokban a családokban, ahol gyerekek is vannak. A felmérés során a gyűjtemények filmcímeit is kigyűjtöttük, így el tudtuk készíteni az „utókornak őrzött filmek sikerlistáját". Egy igen széles skálára bukkantunk, mely Zeffirellitől a Rambo-filmekig terjed. A műfaji összetételt megerősítve a leggyakrabban felbukkanó (tehát a házi gyűjtemények legtöbbjében megtalálható) filmcímek azonban az alábbiak voltak: Hair, Rambo, Nicsak, ki beszél, Csillagok háborúja, A terminátor és több kedvelt sorozat darabjai, mint a Rocky, a Rendőrakadémia.

A videózók többsége így több műfaj sikerdarabjait kívánja megőrizni, de akadnak olyanok is, akik kifejezetten egy-egy műfaj gyűjtésére rendezkedtek be. Közöttük találjuk a művészfilmek szerelmeseit, a sci-fi, a horror vagy a zenés filmek rajongóit. Létszámuk 5-10 százalékra tehető.

A gyűjtésre való beállítottság nem mutatott lényeges kü-

lönbséget a különböző társadalmi-demográfiai csoportok között, kivéve azt, hogy a magasabb iskolai végzettségűek között találtunk több „műfaj-gyűjtőt", így elsősorban közöttük fedeztük fel a művészfilmek gyűjtőit is.

A gyűjtemények alakulását és állandósulását jól jellemzi, hogy mintánk egyötöde – a már saját készítésű – a gyűjteményeket alkotó filmeket bemutató katalógussal is rendelkezik. Kérdés, mekkora hányada lesz állandó darabja az eddigi felvételeknek.

	Százalék N = 333 fő
Minden eddig felvett filmjét megőrzi	10,2
Több filmet akar megőrizni	54,4
Egy filmet szeretne csak megőrizni	5,7
Nincs ilyen felvétele	26,1

A megőrzés szándéka évekre, sőt évtizedekre vonatkozik. Akik több filmet szeretnének megőrizni, azok eddigi gyűjteményük 40 százalékát tartják általában olyannak, amelyet mindenféleképpen félre akarnak rakni.

BESZERZÉSI FORRÁSOK – KÉNYSZERPÁLYÁN?

Megkérdezetteink átlagosan havi két-három filmmel bővítik gyűjteményüket. Már ez is jelentősebb bővülést feltételez néhány éves időtartam alatt, de itt is feltűnik egy kb. 10 százalékos kör, akik ennél jóval több filmet szereznek be havonta, átlagosan 5-6 darabot. Ez éves szinten vagy 60-70 új felvételt jelent, ami jelentős gyarapodást mutat.

Hogy honnan származnak ezek a felvételek? Már „házi sikerlistánk" címei is jelzik, hogy a filmek jelentős része illegálisnak nevezhető. (Összesen 620 különböző filmcímmel találkoztunk mintánk tagjainál.)

Az elemzés kimutatta, hogy a felvételek kb. 20 százaléka származik a televízióból (kutatásunk idején főleg az Emmanuelle, a Hair és a Csendőr-filmek szerepeltek a legfrisebb felvételek között). 2-3 százalék körüli a megvásárolható műsoros kazetták száma a gyűjteményekben, a fennmaradó 70-80 százalék azonban – a válaszadók bevallása alapján is – részben a feketepiacról, részben pedig a videótékák filmjeinek átmásolásából származik.

Videósainkat azonban nemcsak a „tiltott gyümölcs" vagy a moziban éppen futó filmek iránti érdeklődés hajtja az illegalitás felé. Jelentős részük elégedetlen a televízió filmkínálatával, illetve a műsoros kazetták választékával – és főleg azok borsos árával. Gyűjteményüket főleg illegális forrásokból származó filmekkel tudják bővíteni, amit az a tény is jól mutat, hogy mintánk 67,2 százaléka szokott rendszeresebben másolni, a gyűjtemény bővítése érdekében. Jellemző, hogy több helyen találkoztunk két videómagnóval is, melyek „belőve" várják a másolni kívánt filmeket.

Sokan szívesen kiváltanák ezt a sok szervező munkát, időt, energiát igénylő tevékenységet, ha például olcsón megvásárolható műsoros kazettákhoz is hozzá tudnának jutni.

A házi gyűjteményekben a feketepiac részesedése kb. 30-40 százalékra tehető eredményeink alapján. Így egy olyan helyzetet regisztrálhattunk múlt év nyarán, melyben jól láthatóan sokasodnak a filmeket gyűjtő videósok, akiknek jelentős része akár akarja, akár nem, főleg „partizánakciókkal" juthat kedvelt és keresett filmjeihez.

Fábián Gergely

Olykor még a befutott filmsztárok is tudnak meglepetést okozni. Például azzal, hogy sok-sok évi prózai szerep után egyszer csak énekesi szerepkörben tűnnek fel, s ekkor kiderül: lám, még énekelni is tudnak. S nem is akárhogyan!

KIM BASINGER

AKI A ZENEKART IS LEVETTE A LÁBÁRÓL

Kim Basinger bámulatos tehetség. Egyesül benne Marilyn Monroe bája, vitalitása és Brigitte Bardot erotikus vonzása. Ugyanakkor a *Marslakó a mostohám* vagy a *Fogd a nőt és fuss* című filmekben élvezhettük kiváló humorát is. Ez utóbbi kasszasiker lett. No nem azért, mintha olyan izgalmas vagy eredeti lenne a történet. Sikerét az egymás mellett remekül festő Kim Basinger–Alec Baldwin kettősnek köszönheti, no meg talán annak is, hogy Kim jó néhány dalt énekel! Lehet, hogy Alecnak is köze volt, hogy a szőke szépség kibontakoztathatta énektudását; a két színész szerelme épp e film forgatásának idején kezdődött. Kim akkor már rég túl volt egy rövid, viharos szerelmi házasságon és szakított Prince-szel is.

Míg a *9 és 1/2 hétben* izgalmas mozgására, táncosnőket is megszégyenítő erotikus mutatványaira figyelhettünk fel, azúttal kiváló énekére. Hét számot ad elő Cole Porter, Frank Loesse és Ned Washington szerzeményeiből.

Az éneklés egyébként régi, „civil" hobbija. Valamikor, még szépségkirálynő korszakában volt kedvelt időtöltése, hogy magnóján saját énekéből készített felvételeket.

„Amikor kijelentettem, hogy tudok énekelni, igencsak vakmerő voltam. Még soha nem szerepeltem mikrofon előtt. Magamnak már középiskolás korom óta énekelgettem, de semmiféle zenei tanulmányokat nem folytattam. A mai számok ritmusa közelebb áll hozzám, de szeretem a bluest és a szvinget is."

Érdekes a hangmérnök visszaemlékezése is: „Megszoktam, hogy a színészek nagy bátran közlik, hogy jól énekelnek, aztán a felvételeknél darabokra esnek, de Kim állta a szavát. Olyan profi módon kezelte az egészet, hogy csuda: minden egyes próbára eljött. Skálázott, külön gyakorolt a zenészekkel. Odafigyelt minden instrukcióra. Igényes volt és fáradhatatlan. A zenekart teljesen levette a lábáról."

A film zenéje Kim Basinger énekével megjelent lemezen, kazettán és CD-n is.

AKI LESZOKOTT A DOHÁNYZÁSRÓL

Azok a csodálatos Bakerfiúk! Az a csodálatos zene, a bámulatos Michelle Pfeiffer énekével szintén élvezhető lemezen.

„Amikor megtudtam, hogy végre énekelhetek egy filmben, szinte eszemet vette a félelem" – meséli Michelle. – „Azonnal abbahagytam a dohányzást, pedig két doboz a napi adagom. Énekórákra jártam, naponta nyolc-tíz órát gyakoroltam. Hallgattam lemezekről az igazi nagyokat: Dusty Springfieldet, Ella Fitzgeraldot, Sinatrát, Bing Crosbyt. Jóformán éjjel-nappal dolgoztam a szerepemen, a hangomon. Szerencsére a Bridges testvérek nagyon jó partnerek voltak. Mindenki türelmes volt és megértő."

Az eredmény nem maradt el. Michelle azonban a siker ellenére nem akar énekesnő lenni, inkább kirándulásnak tekintette e filmet a zene világába. Filmvállalatot alapított, hogy filmre vihesse egyik kedvenc forgatókönyvét, a Love Fieldet. Egy fekete fiú és egy fehér lány szerelméről szól a mában játszódó történet, melyet már számos filmstúdióban megjelentethetek, ám a storyt sehol sem merték felvállalni. Michelle eredetileg Denzel Washingtonnal kívánta eljátszani a filmet, aki azonban művészi okokra hivatkozva kilépett a vállalkozásból, melyet végül az Orion vállalt fel, Michelle Pfeiffer anyagi közreműködésével. A film azóta elkészült – Michelle visszatért a prózához.

AKINEK CSAK A TÁTOGÁS JUTOTT

Glenn Close remekül énekel. Igaz ez annak ellenére, hogy legutóbbi filmjében, Szabó István *Találkozás Vénusszal* című alkotásában csak tátog Kiri Te Kanawa operaénekes hangjára. Az énekszerepet azonban ugyanúgy meg kellett tanulnia, s el kellett tudnia énekelni, hogy tátogása hiteles, tökéletes legyen.

Glenn egyébként pályája kezdetén a Barnum című Broadway musicalben énekelte a cirkuszigazgató feleségének, Charitynek szerepét. Igazi énekes filmszerepet még nem kapott, de például nemrégiben láthatták őt énekelni a Super Channelen, egy show-műsorban. Ebben a *Végzetes vonzerő* című film paródiáját mutatta be. Egyebek mellett mint pszichológiai rendelésekre járó páciens.

És még ÉNEKELNI IS tudnak?

MERYL STREEP

MICHELLE PFEIFER

GLENN CLOSE

boldogan számolt be orvosának és csoportos foglalkozásokra járó betegtársainak, hogy megszabadult már minden görcstől és vad indulattól. Közben egy hatalmas kést vett elő kézitáskájából, hogy az orvosi honoráriumot előkotorja. Végezetül egy káprázatos estélyi ruhában, mint „szépek szépe" énekelt egy broadwayi örökzöldet.

AKIT SHIRLEY MACLAINE BIZTATOTT

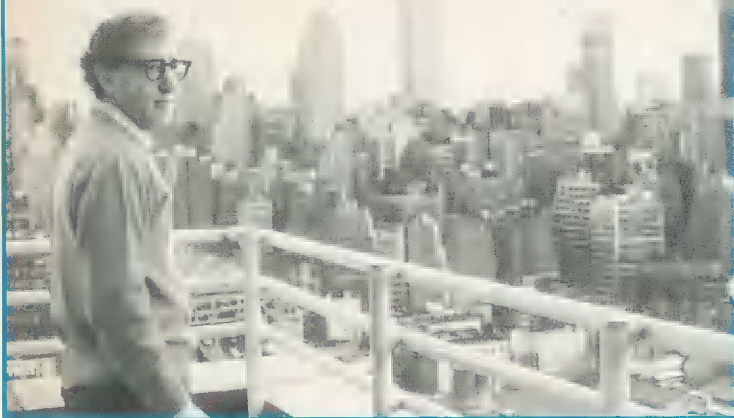
Kevesen tudják Meryl Streepről, hogy még középiskolás korában musicalekben lépett fel. Az *Oklahoma* és az *Annie, kapd a fegyvered* zajos iskolai sikerei után a Yale Egyetemen már Bernstein és Sondheim-darabok hősnője. Idővel a Broadway-n az *Alice csodaországban* darabnak ő a főszereplője.

Énekesnői képességére, egyetlen kivétellel, még nem volt filmben szükség. Ez a kivétel a *Képeslapok a szakadékból* című alkotás volt. Itt az utolsó jelenetben egy countryszámot énekel olyan vitalitással, hogy a vetítések során gyakran még a film végi, unalmasnak tűnő közreműködői stáblista kiíráson is benn maradtak a nézők, hogy végighallgassák Meryl énekét.

A felvételre a színésznő így emlékszik vissza: „Nagyon féltem az énekléstől, hiszen évek óta csak a fürdőkádban, illetve karácsonykor énekeltem. Itt meg az a rengeteg kolléga, köztük Shirley MacLaine, akinek ifjúkorom óta csodálója vagyok. Olyan jelentéktelennek éreztem magam mellette. Az első felvételi napon csurgott rólam a verejték az idegességtől. Éppen olyan izgatott voltam, mint az első Oscar átvételekor, amikor a szobrocskát szinte önkívületi állapotban a női mosdóban felejtettem. Szerencsére Shirley odajött hozzám és hátba vágott: na, mi lesz, kicsinyém, énekelsz vagy mi? Bevallom, lehörpintettem egy-két pohár whiskyt és belevágtam. A statiszták nagyon kedvesek voltak, buzdítottak, így aztán háromszor-négyszer elénekeltem a számot, majd szóltam a hangmérnöknek, hogy no, már kezdhetjük. Akkor a rendező visszaszólt: Nyugodj meg! Minden rendben, már fel is vettük!"

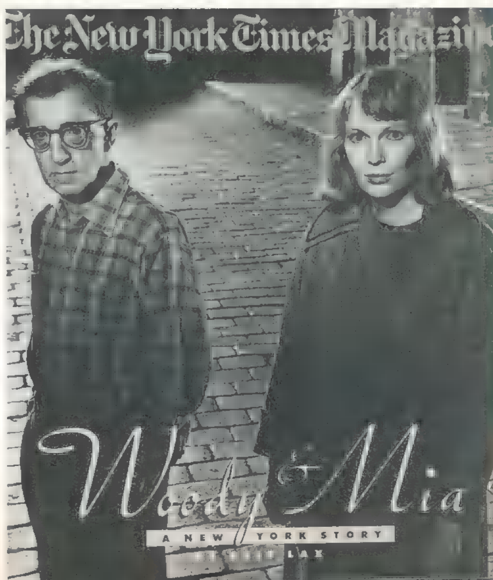
Tatár Eszter

New York-i tö

– Gyereket szülni és nevelni nem érdem – mondogatta azelőtt Woody Allen. – Arra minden hülye képes... Azután 1979 őszén megismerkedett Mia Farrow-val, akinek (akkor) hat gyermeke volt. Az író-rendező-producer szerint Mia „egy egészen más világot mutatott." Annyira különböznek, hogy az őt magukat is lenyűgözi. Valójában nem is értik, miért jöttek össze, miért maradtak együtt ilyen hosszú ideig...

Woody és Mia

Se szeri, se száma a különbségeknek. Mia nem szereti a nagyvárost, Woody imádja. Mia rajong a vidéki életért, Woody ki nem állhatja. Mia nem szereti a sportokat, Woody bolondul értük. Mia szeret kora este otthon vacsorázni, Woody szívesen ül be valahová késő éjszaka. Mia a családias helyeket szereti, Woody a rumlisabbakat. Mia képtelen elviselni a légkondicionálót, Woody aludni se tud, ha nincs bekapcsolva. Mia szereti a háziállatokat, Woody utálja őket. Mia életfelfogása alapvetően pozitív, Woodyé reménytelenül pesszimista. És mégis...

Allent lenyűgözik Mia képességei. Mia Farrow traktort vezet, képes kifesteni egy lakást vagy házat – Woody Allen irtózik a legegyszerűbb szerszámoktól is. Mesélik, hogy az 50-es években, akkortájt, mikor forgatókönyveket írt a tévének, rendszeresen, három-négy havonta meghívta vacsorára egyik ismerősét, pedig nem is kedvelte különösképp. Szüksége volt rá: a pasas tudott szalagot cserélni az írógépben. („Jut eszembe, mi lenne, ha kicserélnéd ezt az izét? – vetette fel mintegy véletlenül evés után. – Én nemigen értek hozzá...")

– Fogalmam sincs, mi hozott össze bennünket Miával – mondja ma. – Talán azért jövünk ki ilyen jól, mert elég későn találkoztunk, és mindkettőnknek megvan már a saját élete.

Woody Allen a találkozáskor negyvenhárom esztendős, minden tekintetben sikeres ember. 1977-es filmje, az Annie Hall három Oscar-jelölést (legjobb rendezés, legjobb férfi színész, legjobb eredeti forgatókönyv) kapott – hasonló mesterhármast utoljára Orson Welles ért el az Aranypolgárral. Allen a három közül kettőt kapott meg – a színészi elismerés ezúttal elmaradt.

Mia Farrow 1976-ban vált el. A Broadwayn dolgozott a Romantikus komédiában. (Korábbi férjei, Frank Sinatra és André Previn, a zeneszerző igyekeztek rábeszélni, hogy ne lépjen fel többé.) Egy este Michael Caine és felesége megnézte az előadást, aztán Miával hármasban elmentek Elaine-hez vacsorázni. Allen is ott volt, egymagában ült törzsasztalánál. Caine-ék üdvözölték, s egy füst alatt bemutatták neki Farrow-t.

Woody Allen és Mia Farrow egy alkalommal találkozott már, évekkel korábban, egy kaliforniai partin. Mia sosem ismerte a komédiás Woodyt, csupán annyit tudott róla, hogy rendező és látta az Annie Hallt. 1979 áprilisában azután felfedezte Allent a New York Times Magazine címlapján: a művész di-

rténet I.

vatjamúlt zakót viselt, nyitott ernyő volt nála. Farrow elolvasta a róla szóló cikket, és jópofának találta a pasast. Letépte a címlapot, berakta egy szótárba, aztán megfeledkezett róla. A kép csak hét esztendő múlva került elő – ő és Allen akkor már vagy hat éve együtt éltek.

– Nem szokásom így elrakosgatni képeket, de akkortájt kicsit magányos voltam, és a fotó nagyon tetszett. Érdekesnek találtam azt az arcot – mondja most Farrow. – És persze hosszú volt a tél...

Pár héttel a vendéglőben történt találkozás után Allen meghívót küldött Farrownak szilveszteri partijára. („Azt hiszem, egész New York kapott hasonlót".) Mia egy színész barátjával, Tony Perkinsszel és annak feleségével ment el. Allen

néhány hónapja alatt Woody egyetlenegyszer sem jelentkezett személyesen. Nem szívesen beszél telefonon, csak akkor teszi, ha rákényszerül. Farrow-t nem zavarta a közbenjáró. – Nem is említette soha – így Allen.

Lassú udvarlás volt. – Vacsorázgattunk – mondja Mia. – Mostanság is vacsorázgatunk.

Mindketten tudták, milyen valószínűtlen, amibe belevágtak. Mia Farrow, a Tarzan-filmek Jane-jeként ismert Maureen O'Sullivan színésznő és John Farrow lánya Beverly Hillsben, Spanyolországban és Angliában nőtt fel – olyan világban, melyet Allen csak ■ filmmagazinokból ismert. Ezeket még Brooklynban olvasta, ahol ő nevelkedett. Apja, Martin Konigsberg afféle ezermester, anyja, Nettie egyszerű könyvelő volt.

Woody és Mia eleinte azt sem tudták, hogyan szólítsák egymást.

– Most mit mondjak neked?

– Örülnék, ha mondjuk Woodynak neveznél.

S lőn.

Farrow elismeri, kezdetben furcsa volt a dolog. Woody – micsoda

nagyon gondosan tervezi meg az ilyen partikat, ám mint házigazda, gyakorlatilag láthatatlan. Vendégekkel zsúfol tele egy olyan hatalmas épületet, mint a Harkness House, aztán nem mutatkozik. Mindenkit érkezéskor üdvözöl („Ha ■ bejáratnál találkozom velük, nincs fóbiám a bemenéstől..."), aztán mintegy beleolvad ■ faburkolatba. Így történt azon ■ szilveszteren is. Farrow jól érezte magát, de alig pár szót sikerült váltania vele. Mia utóbb köszönő levelet küldött, s egy példányt Lewis Thomas eszszékötetéből, a Medúza és csigából. Allen titkárnője útján mondott köszönetet, és megüzente Farrownak, hogy szívesen vacsorázna vele egy alkalommal. 1980 tavaszán aztán – megint csak titkárnője segítségével – meg is hívta a Lutéce-ba. A dátumot (április 17.) Mia megjelölte falinaptárán. Az elsőt újabb meghívások követték – minden alkalommal Allen titkárnője jelentkezett. Kapcsolatuk első

név! Igaz, Allen sem túl gyakran szólította Miának őt. (Farrow teljes neve Maria de Lourdes Villiers Farrow; miután beszélni kezdett, gondjai támadtak ■ Maria kiejtésével, így lett Mia.) Csak akkor teszi ma is, ha mások előtt beszél róla, vagy ha okvetlenül fel akarja hívni ■ figyelmét.

A családi hátterükben, neveltetésükben megmutatkozó különbségek ellenére mindketten szeretik a másik famíliáját. Mia anyja és nővérei szerepelnek Woody filmjeiben. Allen apját mindenki szereti. Rengetegen ismerik. Anyját roppant intelligens és szórakoztató asszonynak tartják. Allen gyanítja, látnak az egészben valami egzotikusat is, s ez nem tölti el kitörő örömmel.

– Mi az egzotikus abban, hogy mind egyszerre beszélnek, miközben a televíziót bámulják? Mondjuk inkább, hogy rendesek, oké?

Miután baráti találkozásaik után kapcsolatuk komolyra fordult, „összedobták" mindenüket, elsősorban Mia gyerekeit. Previntől három fia született, később adoptáltak három árva kislányt (két vietnamit és egy koreait) is. 1985-ben Mia és Woody örökbe fogadott egy texasi újszülöttet, két évvel később pedig megszületett saját fiuk... A Farrow nevet kapta – Woodyék nem akarták, hogy ő legyen az egyetlen Allen két Farrow és hat Previn mellett.

Allen esténként hét tájban megy Miáért – operába, színházba, moziba mennek, esetleg vacsorázni. A hétvégéket Mia – egy-két gyerek társaságában – Allennél tölti. Olykor-olykor kirándulnak Farrow connecticuti házába – de csak nagyon rövid ideig maradnak ott.

– Valahogy nem jövünk ki egymással, én meg ■ természet – vallja Allen, sőt, ha kell, le is írja. A Central Park *látványa* az, amit jól-rosszul még el tud viselni.

– Woodynak nincs türelme ■ vidéki élethez – mondja Mia. – Fél órával érkezés után körülsétálja a tavat, aztán máris indulna haza. Unatkozik. Állítólag megcsípte valami a tornácon. Nem vette észre rögtön, csak miután visszaértünk New Yorkba. Hogy mi volt ■ tettes, nem tudni – fogalma sincs, melyik rovar micsoda. Azóta, ha kimegyünk, mindig méhészkalapot tesz fel, tudják, azt, amihez fátyol is van. Le se veszi, mialatt a tónál sétál. A tóba persze sose megy. Hozzá se érne a világ minden kincséért sem. Hiszen a vízben *élőlények* vannak!

A *Szentivánéji szexkomédia* egyik jelenetében mégis vízbe kellett esnie Miával. A dolgot dublőrökkel vették fel, de Allen még a beállításhoz sem volt hajlandó megmártózni, inkább palackozott ásványvízzel locsoltatta végig magát.

Allen és Farrow továbbra is a maguk életét élik, miközben kapcsolatuk – melyet a legjobb indulattal sem nevezhetünk konvencionálisnak – virágzik. Nem házasok, még csak nem is laknak együtt; igaz, nincsenek túl messze egymástól: csupán a Central Park választja el őket. Akkortájt, mikor találkozgatni kezdtek, törölközőt lengettek az ablakban telefonálás közben. Élvezték, hogy láthatják egymást. Mia lakása – melyet a kilenc gyereken kívül egy dadával, két macskával, egy kanárival, pár csincsillával és egy akváriumra való trópusi hallal is megoszt – egyébként mindenki számára látható volt Allen 1986-os filmjében, ■ *Hannah és nővérei*ben.

– Ennyi nagyjából elég nekünk – magyarázza Allen Manhattanre és Central Parkra néző otthonában. – Ha együtt kellett volna élnünk vagy ha életünk egy másik szakaszában találkozunk, talán nem is sikerült volna a dolog. De most éppen jó. Rengeteg a szabadidőm; itt teljes a nyugalom, ott mindig történik valami. Megvan ■ saját életem, és neki is a magáé – azt hiszem, így maradhatott egészségesen feszültségmentes a kapcsolatunk. Ha összeházasodtunk volna, valószínűleg már rég csak marnánk egymást.

Ez az a sajátos, boldog kapcsolat, mely kiegyensúlyozottá, boldoggá teszi Woodyt, melynek hátterében nyugodtan gondolkodhat új filmjein. Alkothat, hogy kifejezze egy tősgyökeres amerikai, New York-i, manhattani polgár életérzéseit.

A New York Times Magazine alapján: Gáspár András

(folytatjuk)

SIKERLISTA

ZOOM

4.

1. Farkasokkal táncoló I-II.
2. A jövő emlékei
3. Miss Daisy sofőrje
4. A Terminátor
5. SAS Kommandó
6. Winnetou I.
7. Egy másik titok
8. Halál a hídon
9. A kút és az inga
10. Vasangyalok
11. Sárga agyarak
12. Keresztanya
13. Gyilkos nyomozás
14. Dexi és Bumi
15. Dobjuk ki anyut a vonatból
16. Gyilkossághoz öltözve
17. Pancho Barnes
18. Dollárgalopp
19. Főhivatal
20. Látogatás játékországban

TM
„TISZA MOZI"

Ezeregy éjszaka videótéka
Szolnok, Ecseki út 1.

4.

1. Vadászat a Vörös Októberre (Duna Film)
2. Vissza a jövőbe III. (Duna Film)
3. Távol Afrikától (Duna Film)
4. A félelem galaxisa (Intervideo)
5. Csupasz pisztoly (Duna Film)
6. Bennszülöttek fogságában (Vico)
7. Főnix, az amazon (Vico)
8. Belevaló fickók (Intervideo)
9. Betörő (Intervideo)
10. Palimadár (Duna Film)
11. Fekete eső (Duna Film)
12. Higgy neki, hisz zsaru (Duna Film)
13. Harlemi éjszakák (Duna Film)
14. Menekülő ember (Video 2000)
15. Országúti diszkó (Intervideo)
16. Egy őrült nyár (Intervideo)
17. Tini nindzsa teknőcök (Duna Film)
18. Nagymenők (Intervideo)
19. Szfinx (Intervideo)
20. A Terminátor (Zoom)

VICO

6.

1. Az igazságosztó
2. Fehér farkas
3. Kemény fiúk tánca
4. Dögkeselyűk
5. A zsákmány
6. Fekete mágia
7. Dögvész
8. Bosszúálló gép
9. Kokainálmok
10. Amerikai SAS
11. A rovar
12. K-9000
13. Molly és a szellem
14. Mentősök
15. Csőlakók
16. Csodás szerelem
17. Az űrrepülőszázad
18. Alexa
19. Titkos bázis
20. Bennszülöttek fogságában

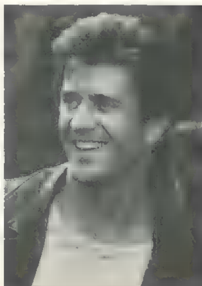
1.

1. A Fekete Kobra 1., 2., 3., 4.
2. Utcai vadász
3. A bankár
4. A rendőr bosszúja
5. A zsoldos visszatér
6. A küzdelem törvénye
7. A bosszú útja
8. Elsőrendű célpont
9. Az utolsó harcos
10. Gonosz lovagok

1.

Fót, Vörösmarty tér 15.
Bp. XIII., Pannónia u. 25.
Bp. XI., Fadrusz u. 14.
Herend, Rózsa u. 4.

FOTIFON

1. Palimadár (Duna Film)
2. Kedvencek temetője (Duna Film)
3. Higgy neki, hisz zsaru (Duna Film)
4. Élve eltemetve (Duna Film)
5. Amerikai sas (VICO)
6. A jövő emlékei (ZOOM)
7. Egy másik titok (ZOOM)
8. Fekete Kobra (Video 2000)
9. Piszkos alku (Mokép)
10. A Sas kommandó (ZOOM)
11. A Terminátor (ZOOM)
12. Vadászat ■ Vörös Októberre (Duna Film)
13. Időutazók (Mokép)
14. Az utolsó háború (VICO)
15. Ashanti (Videa)
16. Havanna (Duna Film)
17. A szenzáció áldozata (Videa)
18. Az ifjú Einstein (Intervideo)
19. Utcai vadász (Video 2000)
20. Dupla vagy semmi (Duna Film)

20.

1. Az elveszett világ harcosai – színes amerikai akciófilm
2. Ismeretlen fenevad – színes amerikai sci-fi
3. Hideglelős rettegés – színes amerikai krimi
4. Az utolsó játszma – színes amerikai akciófilm
5. Az óriás polip – színes amerikai horror
6. Az utolsó cápa – színes amerikai horror
7. Kozmikus látogatók – színes amerikai sci-fi
8. Caligula – színes amerikai erotikus film
9. Brutális cowboy – színes amerikai western
10. Ádám és Éva – színes amerikai mitológiai film
11. A színésznő és a relativitás – színes amerikai szatíra
12. Deborah édes teste – színes amerikai krimi
13. Félelem nélkül – színes angol krimi
14. Zavart lelkek – színes amerikai krimi
15. Folytassák a lányok – színes angol vígjáték
16. Folytassa, ahogy tetszik – színes angol vígjáték
17. Snack bár Budapest – színes olasz szatíra
18. Beépített ügynök – színes angol kalandfilm
19. Kísértő félelem – színes amerikai horror
20. Veszett ■ világ – színes amerikai bűnügyi film

DUNA
NEMZETKÖZI FILM KFT

2.

1. Tini nindzsa teknőcök
2. Vissza ■ jövőbe III.
3. Palimadár
4. Mint a villám
5. Lököttek
6. Kockázat
7. Kedvencek temetője
8. Élve eltemetve
9. Téves kapcsolás
10. Távol Afrikától
11. Havanna
12. Higgy neki, hisz zsaru
13. Szelíd motorosok
14. Drogháború Las Vegasban
15. Kívülállók bandája
16. Vérbosszú
17. Vadászat a Vörös Októberre
18. Ghost
19. Nem vagyunk mi angyalok
20. Örökké

Tabuból kasszasiker?

Nem kétséges, hogy erre a hírre mindenki felkapja a fejét. A klasszikus értékeket féltők bizonnyal ingerülten, az újdonságok iránt fogékonyak pedig érdeklődéssel várják majd az első „fecskét", a megelevenedett Hamletet vagy Machbetet. Shakespeare eddig szinte tabunak számított, rajzfilmen nem jelentek meg hősei és színdarabjai – vagy ha igen, az bizony nagyon leegyszerűsített, mondhatni zanzásított kivitelben került az ifjú és idősebb nézők elé.

Ez ■ sorozat nem törhetett volna meg másutt, mint Nagy-Britanniában, ahol az oly emlékezetes BBC Shakespeare-sorozat is készült. A meglepő csupán az, hogy nem londoni vagy manchesteri stúdiókban, hanem Wales fővárosában, Cardiffban láttak neki a hihetetlenül nehéz, ám annál ígéretesebb vállalkozásnak, ■ nagy író drámáinak rajzfilmre viteléhez.

A walesi rajzfilmgyártásról ■ nagyvilágban – de legalábbis nálunk – nem sokat tudnak. Az amerikai dömping, ■ japán szupertechnika és a szovjet olcsóság mellett nem „rúgott labdába" ■ távoli stúdiók legénysége. Pedig készítettek már olyan sorozatokat – főleg gyerekeknek –, amelyeket négy világrész televízióiban vetítettek, és vetítenek ma is. Ám ■ walesi kereskedelmi televízió, az S4C ilyen nagyszabású vállalkozásba még nem fogott, mióta világ a világ. A heti 20-22 órát sugárzó tévétársaság éves költségvetése csupán 45 millió angol font, s ebből csupán háromnegyed millió font a nyereség. Ez is ■ cég „mellékes" tevékenységeiből – így a videókazetta-gyártásból, a filmjogdíjak eladásából, könyvek és oktatási segédanyaok kiadásából ered. Egy Shakespeare-rajzfilm gyártási költsége azonban eléri az 1-1,5 millió dollárt, s mivel különleges munkáról van szó, rendkívül hosszú idő alatt készül el egy-egy dráma. Nos, ■ derék walesiek erre is megtalálták a megoldást: koprodukciós szerződést kötöttek a szovjet rajzfilmesekkel, akik olcsón, jót „termelnek" és ráadásul még ma is hagyományos technológiát alkalmaznak. Az első hat film előkészítése már el is kezdődött, a Hamlet és a Machbet jelenetein pedig már az animátorok dolgoznak.

Mel Gibson: Lenni vagy nem lenni...

A klasszikus kérdést egy shakespeare-i kriminek rendezett *Hamlet*ben kérdezi Mel Gibson. Életének legnagyobb feladatára vállalkozott a Mad Maxek, Halálos fegyver(ek), a Palimadár népszerű ausztrál filmsztárja.

„Ha ezt előre tudom, tán el sem vállalom!" – vallotta be a forgatás közben készült interjúban ■ borostás, narancssárgára festett hajú, tíz kilót lefogyott sztár, majd mesélt:

„Az úgy történt, hogy Franco Zeffirelli Shakespeare drámáiból készült alkotásait, mint a Makrancos hölgyet Richard Burtonnel és Elizabeth Taylorral, vagy a csodálatos Rómeó és Júliát nem is tudom, hányszor láttam már. Mindig elsírtam magam a gyönyörűségtől. Most pedig jön ez ■ nagy ember – éppen egy étteremben vacsoráztam ■ családommal – , és azt mondja nekem: te leszel az én Hamletem! A torkomon akadt a falat. Ész nélkül elvállaltam, pedig jóformán ingyen dolgoztam ■ szerepért, sőt még nekem kellett anyagilag is beszállnom a produkcióba."

Mel Gibson testi ügyessége, mozgékonysága, akrobatához illő lovaglása, futása és kardforgatása igen jól jött a Zeffi-

– Videón!

A Shakespeare-filmek előkészítésébe – a későbbi vitákat elkerülendő – neves szakértőket, irodalmárokat is bevontak, s rövid előzetest küldtek a világ négy égtája felé. A pár perces film, úgy látszik, meggyőzte a jövendő vásárlókat, mert Spanyolország, Japán és a legnagyobb amerikai filmcsatorna, ■ HBO máris megrendelte az egész sorozatot. S hogy mennyiért, az sem titok. A S4C marketing igazgatója kérdésemre elmondta, hogy a spanyolok tízezer, a japánok 33 dollárt fizetnek egyórás műsorért. Ám, az igazi üzlet nem ez, hanem a videóforgalmazás. A cégnek saját kiadója van, s ez fogja a piacra dobni a Shakespeare-drámák legújabb változatait is. Minden egyes kazettán 1 font nyereségük van Angliában. De hasonló nagyságrendet érhetnek el ■ royaltykkal is, ha az Egyesült Államokban vagy Európában is forgalmazzák a filmeket. Eddigi legnagyobb kasszasikerük is ebből származott, Richard Burton, a neves walesi származású filmszínész évekkel ezelőtt egy Karácsonyi mese című kazettához adta a nevét és hangját – elképesztő sikerrel. Most már csak a walesi-szovjet rajzolókon van a sor, hogy megismételjék, vagy ha lehet, túlszárnyalják az eddigi eredményeket.

Shakespeare szelleme csak segíthet ebben.

Szakonyi Péter

relli által elképzelt kalandhős figurájához. Csupán a beszédtechnikájával és az erőteljes ausztráliai akcentusával volt baja a világhírű olasz rendezőnek.

„Borzasztóan megszenvedtem ■ Hamletért – vallja be Mel. – Reggelente a felvételek előtt beszédtechnikai óráim voltak. Leszoktattak ■ cigarettázásról és a sörivásról, a hideg-meleg ételekről és a fűszerekről, hogy ■ hangom szélesebb hangfekvésű legyen a monológoknál. Éjjelente nem tudtam aludni a fejemben zsongó szövegek súlyától. Járkáltam és gondolkodtam. Először tudtam meg, mi az a kín a mesterségben, amiről a »nagyok« ennek a szerepnek ■ kapcsán regéltek. De megérte! Olyan partnereim voltak, mint Gertrud szerepében Glenn Close, Claudiusként Alan Bates. Apám szellemét Paul Scofield, Opheliát Helena Bonham-Carter alakították és a fantasztikus Ian Holm volt Polonius."

A Nyugat-Európában már videón is kapható filmet a kritikusok vegyes érzésekkel fogadták. Az alkotók szemére vetették, hogy alaposan meghúzta ■ shakespeare-i szöveget a dramaturgia, hogy kevés benne a filozófia, ám sok az akcióra, krimire való törekvés.

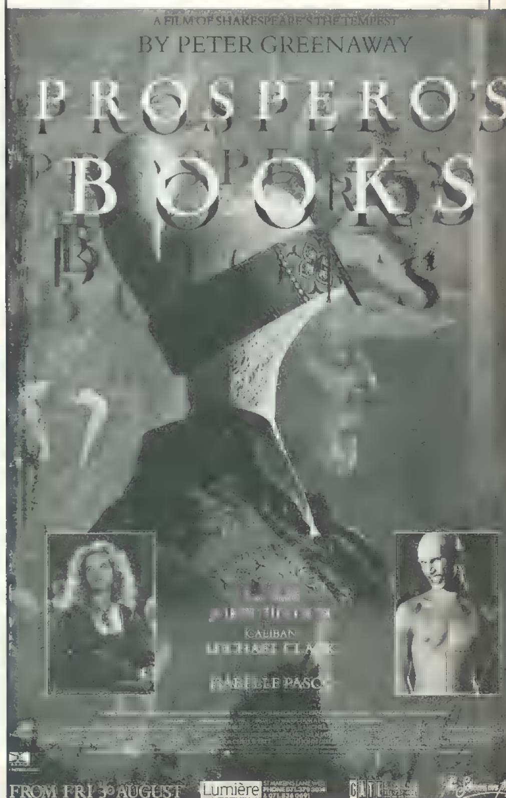
„Ugyan már, hiszen ebben a filmben nyolc gyilkosságot követtem el! Ha őszinte akarok lenni, még Ophélia halála is engem terhel!" – védte meg a napjaink stílusához igazított Hamletet az alkotás címszereplője.

T.E.

Prospero könyvei

A hazai mozikban már vetítik, Nyugat-Európában pedig hamarosan megjelenik videón is az angol-amerikai filmgyártás újabb Shakespeare-adoptációja, a *Vihar* hősének, Prospero hercegnek története. A mesés varázsló, aki vihart és szelet, hajók katasztrófáját és hasgörcsöket képes pálcájával előidézni, egy hatalmas könyvből tanulta a mesterségét. Ezért a film címe: *Prospero könyve.* Főszerepben a legnagyobb élő Shakespeare-színész, John Gielgud. Írhattuk volna: Sir Gielgud, hiszen mint annyi nagy elődjét, a királynő őt is lovaggá ütötte, hivatásának magasfokú gyakorlása elismeréséül.

A végtelenül látványos filmeposz rendezésére Gielgud eredetileg Kurosawa japán vagy Bergman svéd direktort javasolta, tekintettel ■ vállalkozás nagyszerűségére. Végül is anyagi okok miatt a nálunk még kevéssé ismert Peter Greenway kapott rendezési megbízatást. Az általa elkészített film bővelkedik színes, mozgalmas képekben. Fantasztikus jelmezek és maszkok teszik látványcentrikussá ■ feldolgozást. A szereplők pályájuk elején álló fiatal emberek, óriási ambícióval és tehetséggel. *Michael Clark, Michael Blanc* és *Isabelle Pasco* játsszák ■ főbb szerepeket.

Típus	Képátló	Irányár DM-ben	Kép	Hang	Kezelhetőség	Szolgáltatások	A magazin minősítése	Összpontszám
ÓRIÁS								
Panasonic TX-37 A 2 D	89	10000	41	13	15	4	kiváló	73
Loewe Art 95 Sat	89	8600	36	16	15	5	kiváló	72
Grundig M 95-490/9	[illegible]	[illegible]	34	16	11	2	jó	63
Philips Matchline 2090 VT	89	9000	32	15	11	[illegible]	jó	62
Grundig M 95-100 IDTV	89	8500	32	14	11	4	jó	61
Telefunken BS 9500 D	92	9335	24	15	15	7	jó	61
Philips Superscreen 8850	117	6000	32	14	13	1	jó	60
Mitsubishi CT-3703 EST	89	6000	34	13	9	[illegible]	közepes	[illegible]
Grundig Cinema 100 IDTV	117	11000	30	11	11	[illegible]	közepes	56
80 CM [illegible] TV-K								
Panasonic TX-33A2C	80	4500	36	14	15	3	jó	68
Loewe Art 840	80	5600	33	12	14	5	jó	64
Grundig M 82-100 IDTV	77	4500	32	14	11	4	jó	61
Loewe Art 84	79	5000	32	12	15	2	jó	61
Metz M 84-100	79	4500	32	14	10	4	jó	61
Philips 33 DC 2080	80	3700	32	12	13	4	jó	61
Siemens FS-998	80	5000	32	14	10	4	jó	61
Sony KV-D3421	80	[illegible]	35	11	12	3	jó	61
Sony KV D 3431 D	[illegible]	5000	35	10	11	4	jó	60
Mitsubishi CT 33 CI	79	4000	31	11	11	5	közepes	58
Orion 8390	77	[illegible]	32	13	12	1	közepes	58
Telefunken P 8500 MV	80	3600	30	10	16	2	közepes	58
Dual TVM 4285	80	3400	26	10	12	2	közepes	50
[illegible] TV-K								
Sony KV-E2921D	68	2500	37	12	15	3	jó	67
Telefunken BS590D	68,5	3600	33	15	14	5	jó	67
Panasonic TX-28W2C	66	2200	36	13	14	3	jó	66
ITT-Nokia 7171 SAT	67	3300	32	13	15	4	jó	64
RFT 70-100	67	1800	34	14	13	3	jó	64
Nordmende St. 72 AT	68,5	2400	33	14	13	3	jó	63
Philips 28PV 7976	67	2500	33	12	15	3	jó	63
Hitachi CS2852 TA	67	2000	32	15	12	3	jó	62
Panasonic TX-28 W1DT	67	2200	32	13	15	[illegible]	jó	62
Panasonic TX-28 W1D	67	2200	32	13	15	2	jó	62
Saba T 7281A AD SAT	67	3600	31	13	14	3	jó	61
ITT-Nokia 7181	68	2800	31	13	14	[illegible]	jó	60
B & O MX 5500	67	3500	[illegible]	11	14	3	közepes	58
Metz 7966 Madras	67	2400	[illegible]	13	11	2	közepes	58
Sony KV-E 2911	69	2700	31	12	12	3	közepes	58
Siemens FS 191 W4	67	2600	31	12	10	[illegible]	közepes	56
Blaupunkt MC70-40VT	67	2100	32	11	11	2	közepes	56
ITT-Nokia 7162 Top	68	2800	31	13	14	3	közepes	56
JVC AV-28F1 EG	67	2000	29	10	13	3	közepes	55
63 CM KÉPÁTLÓJÚ TV-K								
Panasonic TX-24 W1DT	59,5	2000	32	13	15	2	jó	62
ITT-Nokia 6381	59,5	2600	31	13	14	2	jó	60
Blaupunkt M63-79	59,5	2300	31	13	12	2	közepes	58
Loewe Concept 63	59,5	2000	30	10	15	3	közepes	58
40–50 CM KÉPÁTLÓJÚ TV-K								
Sony KVH 1610 D	36,7	1200	32	14	13	2	jó	61
Grundig P45-540	42	950	31	11	14	3	közepes	59
Telefunken A 230 M	38,7	750	31	11	15	2	közepes	59
Siemens FC 207.	41,5	1000	31	10	14	2	közepes	57
Blaupunkt PS 45-29	41,5	1000	31	13	10	2	közepes	56
Grundig T51-400	50	950	30	11	14	1	közepes	56
Nordmende Galaxy 45 IMC	41,5	900	30	[illegible]	15	2	közepes	56
Siemens FS 956 K4	41,5	1050	30	12	12	2	közepes	56
Philips Philetta 2330	36,5	[illegible]	31	[illegible]	13	2	közepes	55
Panasonic TC 1785 DRS	41,5	900	30	11	11	2	közepes	54
Sanyo CEP 4012 D	39	750	30	10	12	[illegible]	közepes	54
Hitachi C15-P110VT	36	1000	32	8	11	2	közepes	53
Orion 423	39	550	31	9	12	1	közepes	53
Loewe P 115	36,5	800	30	9	11	1	közepes	51
MINI TV-K								
Philips 3 LC 2050	7,5	1000	29	13	12	4	közepes	58
Panasonic TC-LD4	10	1400	29	14	12	2	közepes	57
Saba TV-Journey 3	8,2	900	29	15	12	1	közepes	57
Seiko LVD-40	8,2	800	29	15	12	1	közepes	57
Seiko LVD 204	8,2	1000	28	15	12	1	közepes	56
Casio TV-8500	10	800	[illegible]	15	9	1	még megfelelő	45
Casio TV-1400	6,4	600	20	15	9	1	még megfelelő	45
Casio TV-6500	6,4	400	20	14	10	1	még megfelelő	45
Citizen P-422	5,6	300	[illegible]	14	10	1	még megfelelő	45
Casio TV-7500	8,2	400	[illegible]	14	9	1	még megfelelő	44
Citizen DD-T 126	6,4	400	20	15	9	0	még megfelelő	44

BÖNGÉSZŐ

A televíziókészülékektől is nagymértékben függ a kamkorder által felvett élmény képminősége, a visszajátszott kazetta képének színvonala, mégis a videós lánc utolsó tagjai ritkábban kerülnek a tesztek középpontjába. Bár a tv-készülékek iránt is nagy az érdeklődés, a videózás fejlődésével az újabb és újabb készülékek megjelenése háttérbe szorította az igen nagy számban piacra kerülő és különböző kategóriákat jelentő televíziókat.

A Teszt rovatunkban e hónapban választott 51 cm-es osztályt például egyáltalán nem tesztelte a stuttgarti Video magazin. Ennek oka lehet, hogy szolgáltatásaikban kevesebbet nyújtanak, vagy méretükből következően átlagosabbnak tekinthetők.

Így tesztünk és e Böngésző rovatunk nem nyújt lehetőséget közvetlen összevetésre, csupán egy alapos tájékozódásra.

Tesztünkben a képminőséget magasabbra értékeltük a testvérlap hasonló rovatában található értékeknél, amit némileg a hazai piaci kínálati viszonyok indokoltak. A képminőségre adható maximális pontszám 50, ami igen sok jellemző súlyozásából áll össze: így a vételkészségből, amelybe beleértjük a vételkészséget és a vételi sávokat is. A videóátvitel és a színimpulzus-átvitel döntőbben szól bele a végső pontszám kialakításába. Értékeljük a színhőmérsékletet (mennyire fehér a fehér), a képtorzításokat – beleértve a konvergenciát (ez a három alapszínnek megfelelő elektronsugár összetartását jelenti) –, a különböző képben látható hibákat, és véleményezzük a szubjektív összhatást is.

A hangra adható maximális pontszám 20, mely a villamos és akusztikus átvitel jellemzőiből, a hangteljesítményből, a sugárzási karakterisztikából és a szubjektív értékelésből tevődik össze.

Ellentétben a stuttgarti Video magazinnal, a mi Teszt értékelésünkben a harmadik sorban (lásd 19. oldal) a szolgáltatások kaptak helyet, mivel a készülék használhatósága szempontjából igen fontosnak tartjuk e tulajdonságokat, és a típus kiválasztásakor is döntő szerepet kaphatnak.

A szolgáltatásoknál – maximum 20 pont – sok mindent értékelünk. Pontokat jelentenek a csatlakozások, a sztereókivitel, az OSD vagy PiP szolgáltatás, nagyobb súlya van a teletext beépítettségének. A felszereltségnél (10 pont) a távvezérlő, a kiegészítő tartozékok alapján gyarapodik az összpontszám.

Mint említettük, részletes Tesztünkben pontszámainknál a hazai piac sajátosságai szerint súlyoztunk. A maximális pontszám felé közeledve, kevesebb helyet hagytunk az S-VHS fogadással is ellátott nagyobb felbontású képcsövekkel szerelt, hypersávval is rendelkező típusoknak, melyekkel előbb-utóbb, de számolni kell. Ez pedig a 30 pont közelében lévőket óhatatlanul lejjebb fogja szorítani a közepes kategóriába.

S ha meggondoljuk, ez így reális.

A hidegvérű szőkeség

KATHLEEN TURNER

A *Júlia, Júlia* című film ágyjelenetében például annyira fölizgatta a partnerét, hogy szünetet kellett elrendelni a stúdióban. Nehéz elhinni, hogy ez az átlagos kinézetű nő – ■ kerek arcával, a pisze orrával és valljuk be, lapos melleivel (a combja viszont isteni!) –, akit bármelyik pin-up girl simán zsebrevágna, az egész világot az ujja köré csavarta. Hollywood fiairól nem is beszélve! Mert ■ fantasztikus erotikus töltéssel teli színésznő már ■ legnagyobb sztárok szívét is megdobogtatta. S William Hurt, Jack Nicholson, Burt Reynolds és Michael Douglas is epekedett már utána ■ vásznon. Kathleen Turner ellenben éppen az ellenkezőjét állítja: szerinte szerepeit azért tudja annyira átélni, mert rendszerint olyan vonzó férfiak oldalán játszik, akiknek csak nehezen lehet ellenállni. *„Az én munkám igen bonyolult, hiszen a vásznon el kell ájulnom ezektől az átkozottan jóképű férfiaktól, s ez sajnos az életben sem túl nehéz!"* – vallja be ■ sztárokkal körülvett sztár.

A ■ gyöngye

FELIZGATTA AMERIKÁT

Diplomatacsemete, szülei jóvoltából már gyermekkorában bejárta ■ fél világot. A Missouri állambeli Springfieldben született (1954. június 19.), de igazi otthona sohasem volt. Ez leginkább azzal magyarázható, hogy nemigen vonzotta ■ családi helyzetéből fakadó nagypolgári életforma. Volt is egy kis galiba otthon, amikor bejelentette: színésznő lesz. *„A nővéred szociológiát tanul, a bátyád pszichológus lesz, az öcséd pedig orvos. Te pedig semmi mást sem akarsz, mint »jelentékeny« lenni"* – korholta édesanyja. *„Adj rá 20 évet!"* – volt rá a válasz. Tíz sem kellett hozzá!

> „Kathleen maga az erotikusság" – állítják róla színész partnerei. „Ha lázba akarjátok hozni a közönséget, hívjátok Kathleent!" – szólítanak fel a producerek, s alighanem igazuk lehet, ha ennyien látják egyformán a vonzó színésznőt.

Persze ő is úgy kezdte, mint a többiek. Nevesincs színházakban – például a Manitoba Theatre Companynél és ■ Baltimore Arena Playhouse-nál – s az off-off Broadway eldugott kis színpadjain. De nem kellett sokat várnia az első Broadway-meghívásra. Meredeken felfelé ívelő pályája stílszerűen a *Gemini* című darabbal (1976) vette kezdetét. Egy évre rá már jött az első filmszerep is, igaz, ez még csak az ügyeletes heti tv-szappanoperában, a *Doktorok*ban. A színház mellett az első kiugrásra, ■ *Testmeleg* című feszült lélektani krimi főszerepének eljátszására 1981-ben került sor. Erre már mindenki odafigyelt.

A *Testmeleg* egy lélegzetvisszafojtó, szexis krimi az ódivatú erkölcsökről, kicsit ■ *Gyilkos vagyok* (Double Indemnity, 1946) és *A postás mindig kétszer csenget* (The Postman Always Rings Twice, 1981) című klasszikus mozik utánérzete. Az alaphelyzet itt is ugyanaz: az idősebb férfinak fiatal felesége van, a feleségnek pedig szeretője. Ez persze nem túl eredeti ki-

indulópont, de a *Testmeleg* mégis váratlanul fülledt és romantikus film, olyan alkotás, amely a puritán örömökből kihozza a tiltott szex részleteit. A végeredmény persze itt sem lehet kétséges – a férj meggyilkolása. Kathleen lubickol az erotikus jelenetekben, s nem is hatástalanul. Vincent Canby írta róla: „Kathleen Turner abszolút új szereplő a vásznon, és talán egyetlen problémája, hogy a maga elegáns módján – hagyományos értelemben véve – túlságosan is szép, így nem tudja azonnal magára ölteni a filmbéli figura jellemvonásait. Bizonyos azonban, hogy a szépségén túl megtestesíti a titokzatos nőt, a szexuális ajándékot..." Meg kell hagyni, ez az ajándék föl is izgatta Amerikát, hiszen az a fajta erotika és szex, amelyet ő képvisel, igen távol áll az amerikai álszenteskedéstől. Megdöbbentő debütálása nemcsak hogy egy csapásra igazolta a tehetségéről keringő kósza híreket, de rögvest kialakította az image-ét is; a rejtélyes, erotikus és erős személyiség képét.

A SZENVEDÉLYES BŰNÖS

Ezt a férfifaló végzet asszonya, kéjsóvár istennő szerepet vitte tovább, tökéletesítette Kathleen következő filmjeiben, az *Agyban nagy* (1983), de még inkább a *Szenvedélyes bűnök* (1984) című moziban. Az excentrikus Ken Russel híres-hírhedt filmjében – melyik nem az?! – egy kettős életet élő nagyvilági nő nagyvonalú megformálásával rukkolt ki. China Blue nappal egy sikeres divattervező, aki a legjobb körökben forog, éjjel viszont parókában és álruhában egy ötvendolláros prostituált képében tetszeleg, aki minden extrém férfivágyat kielégít. Teszi mindezt addig, amíg vesztére meg nem ismerkedik a „psychós" Anthony Perkins-szel. (Abnormális kapcsolatuknak volt egy kis utórezgése is: a forgatás eléggé megviselte Kathleen idegeit, csámcsogott is rajta a sajtó eleget.)

A bomba *A smaragd románcával* (1983) robbant. A világszerte óriási sikert aratott kalandfilm a színésznőt a 30-as, 40-es évek fénykora óta az egyik legjobb romantikus vígjátékszínésznővé avatta. Egyébként ez a múlttal való párhuzamba állítás más formában is megmutatkozik. Első filmjétől kezdve Lauren Bacallhoz, Humphrey Bogart egykori feleségéhez hasonlítják őt. *A smaragd románca Az elveszett frigyláda fosztogatói*nak

KATHLEEN TURNER FILMJEI

Az orvosok (The Doctors, 1980 tv-sorozat)
Testmeleg (Body Heat, 1981) r: Lawrence Kasdan (Intervideo)
Agyban nagy (The Man with Two Brains, 1982) r: Rob Reiner (Intervideo)
Egy különleges fajta (A Breed Apart, 1983) r: Philippe Mora
A smaragd románca (Romancing the Stone, 1983) r: Robert Zemeckis (VICO)
Szenvedélyes bűnök (Crimes of Passion, 1984) r: Ken Russel (Mokép)
A Nílus gyöngye (Jewel of the Nile, 1985) r: Lewis Teauge (VICO)
Prizzi becsülete (Prizzi's Honor, 1985) r: John Huston
Előre a múltba (Peggy Sue Got Married, 1986) r: Francis Ford Coppola (bemutatott)
Szemenszedett szenzáció (Switching Channels, 1987) r: Ted Kotcheff (bemutatott)
Júlia ■ Júlia (Julia ■ Julia, 1987) r: Peter Del Monte
Az alkalmi turista (The Accidental Tourist, 1988) r: Lawrence Kasdan
Kedves Amerika – Levelek Vietnamból (Dear America – Letters from Vietnam, 1988) r: Bill Countrie
Roger nyúl ■ pácban (Who Framed Roger Rabbit?, 1988) r: Robert Zemeckis (bemutatott)
Rózsák háborúja (War of the Roses, 1989) r: Danny DeVito (bemutatott)
Keménytojás (Hardboiled, 1990)
Kártyavár (1991) r: Michael Lessac

A kedves Amerkában

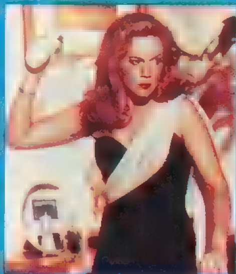

Ken Russel filmjében, a Szenvedélyes bűnökben

(Raiders of the Lost Ark, 1981) nyomdokain járva a valóság elől menekülő mozik hagyományos paneljeiből építkezik, a szórakoztatás már sokszor próbált formáira támaszkodik. A bevált patronok jól durrogtak, így nem csoda, hogy a producerek a pénztári jelentések láttán tovább vitték a történetet. Így született meg *A smaragd...* laza folytatása, *A Nílus gyöngye* (1985).

LÁTHATATLAN SZTÁROK

A 80-as évek második felében azután jöttek az újabb sikerek, John Huston hattyúdala, a brooklyni „Szicíliában" játszódó maffiatörténet, a *Prizzi becsülete* (1985), Coppola mester nosztalgikus múltbamerülése, az *Előre a múltba* (1986) – alakításáért Oscar-díjra jelölték! –, valamint *Az alkalmi turista* (1988) botcsinálta hőse. A *Szemenszedett szenzációban* (1987) azután megint új oldaláról mutatkozott be: egy agresszív újságírót alakított, egy tipikus amerikai tv-riportert, aki mindent képes odadobni egy szenzációs riport kedvéért, a nézettségi mutatók emelkedéséért. Érdekesen nyilatkozott a szerepéről: *„Nem szoktam nagyon felkészülni a*

karakterszerepeimre. Nem kívánom újrateremteni vagy utánozni a jellemet, inkább én építem fel a szerepet a forgatókönyv alapján. Sohasem hittem volna, hogy eljöhet a nap, amikor a kamerák előtt minden gátlásomat levetem, s én, a Hollywoodban csak »hidegvérű szőkeség«-nek ismert színésznő, elővarázsolom magamból azt a fúriát, melyről magam sem sejtettem, hogy bennem lakozik."

Pedig, ha eltekintünk attól, hogy a gátlásaiból már korábban kivetkőzött, ez történt a *Rózsák háborúja* (1989) forgatása közben. A *Rózsák háborúja* egy vérbő fekete komédia, egy tizenhét éves házasság megromlásának krónikája. A képlet ismerős, szerte a világon elszabadulnak ilyenkor az indulatok, s az egykor boldog házastársak pokollá teszik egymás életét. *„Az izgatott a feladatban* – idézzük újra Kathleent –, *hogy egy olyan asszonyt alakíthatok, aki képes átlépni azokat a láthatatlan határokat, melyeket részben a hagyomány, a jólét, a férji elvárások állítanak elé... végül is pályám szép ajándékának tartom, hogy eljátszhattam Barbara Rose szerepét, és most már a férjemnek is fogalma lehet arról, mi várna rá, ha el akarna hagyni..."* Mellesleg férje, Jay Weiss lakberendező meglehetősen féltékeny alkat, nem egy forgatáson kirobbant vitájukat, botrányukat tették közzé a hollywoodi bulvárlapok. Hároméves kislányukkal, Rachel-Ann-nel élnek hármasban.

ELIZABETH TAYLOR NYOMDOKAIN

Miközben Kathleen a filmpiacon gyorsan felküzdötte magát az élvonalba, nem feledkezett meg a színházról sem. Élete eddigi legkitűnőbb alakítását nyújtotta a *Macska a forró háztetőn* (Cat on the Hoot Tin Roof) című Tennesse Williams-darabban, 1989-ben. Elsősorban azzal lepte meg a kritikusokat, hogy a klasszikus drámában rejlő s ez idáig rejtve is maradt komikumot hozta felszínre. Ez volt, ami izgatta és vonzotta a darabban. A meglepett ítészek egybehangzó véleménye szerint játékával még a nagy elődöt, Elizabeth Taylor előadásainak élményét is elhomályosította. Egyik kritikusa, Anette Meyhöfer írta róla: „Kathleen úgy húzza le a harisnyáját, mint egy ezerdolláros kurva, aki nem gyönyört bocsát áruba, hanem csodálatot parancsol e mozdulattal is."

Kathleen Turner egyike a 80-as évek nagy felfedezettjeinek. Alig néhány film kellett ahhoz, hogy a leghíresebb, legsikeresebb s legfoglalkoztatottabb színésznők egyike legyen. Nevét Hollywood legforróbb hideg szépségei között emlegetik. A sugárzó erotika és a hűvös profizmus jellemzi. Nemcsak jó színésznő, de megvan benne az a bizonyos plusz is, ami az átlagszínészek fölé emelve igazi szupersztárrá teszi.

Szilágyi G. Gábor

Burt Reynolds oldalán: Szemenszedett szenzáció

Coppola filmjében: Előre a múltba

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen tesszük közzé magánszemélyek 100 szónál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Felhívjuk a Kedves Olvasó figyelmét, hogy e rovatban nem áll módunkban közölni olyan hirdetéseket, amelyekben megvételre ajánlanak vagy díjazás ellenében keresnek szerzői jogvédelem alatt álló műsorokat.

■ Kitűnő állapotban olcsón eladó „Fisher" videómagnó. Jellemzői: négyfejes, kétsebességes, képléptetős, kétszeres lassú, kétszeres gyors lejátszás, állókép. Telefon: 1-341-279.

■ Látványos, színes, színpompás debreceni VIRÁGKARNEVÁL videón. Megrendelhető: Kőhegyi, 4400 Nyíregyháza, Kun Béla u. 28.

■ Áron alul eladó egy monó Fisher digitális négyfejes videó. Jellemzői: kép a képben, 9 TV-kép (állókép, léptetés, gyorsítás, teljesen digitális). Érd.: Vörös, 06(73)21-691, 18 óra után.

■ Amatőrfilmesek, házivideósok! Kazetták feliratozása, stáblista készítés profi módon.
Gémes Sándor, 6724 Szeged, Ipoly sor 13/b.

■ Olcsón eladó egy négyéves Seltron (japán Orion) márkájú videókazetta-recorder; PAL/Secam, OIRT CCIR, kábelcsatornák! Tel.: 1-585-023 levélcím: Déri, 1181 Budapest, Havanna u. 44. II. 10.

■ Videórekorder, új, 28 000 forintért eladó. Samson, Schloss Otting, D-8851 Otting, Németország.

■ Radics Tibor, 6000 Kecskemét, Kemény Zs. u. 1. megvételre keres bármilyen TINA TURNER-rel kapcsolatos felvételt. Koncert, saját kamerával felvett anyag vagy gyári kazetta érdekel.

■ Eladó 2 db UNOMAT LX 700 GX videólámpa, 2 db videólámpa-állvány, 2 db „daylight" szűrő, 1 db BAUER gyártmányú (Panasonic) feliratozó – szuper IMPOSER, 9 féle szín (betű, paletta) házi stúdiómunkálatokra. Telefon: 134-0254, hétfőn, szerdán 17–21 óráig: 129-9053

■ Eladó 1 db Commodore 64 személyi számítógép, 1 db Commodore 1541-II Floppy Disk Driver, 1 db Commodore Action Plus V61, 1 db Disk Box, 66 db Floppy lemez, 1 db Joystick. Ár: 35 000 Ft.
Cím: Magócsi Elek
2217 Gomba, Ibolya út 14.

■ Megvételre keresem a Video Magazin 1-21; 23-26; 29. számait egységes 30-, Ft-os áron. Cím: Zilahi János, 3600 Ózd, Révai út 8.

■ PANASONIC MS1 kamera, 2 db FS100-as videó, EC300-as editáló, MX12 mixer és KB15E feliratozó kedvező áron eladó. Benkő, 8300 Tapolca, Keszthelyi u. 17. Tel.: 06/87/12-621

● Hangamatőrök, diszkósok figyelem! Jó minőségű, M-S rendszerű térhatásszabályzó építését vállalom, garanciával! Bélyeg és válaszboríték ellenében részletes ismertetőt küldök. Fend Péter, 3534 Miskolc, Vájár u. 29.

A video magazin

következő számának tervezett tartalmából:

Szinkron születik
Készítsen fantasztikus felvételeket!
A szerelemre éhes asszony: Susan Sarandon
Sztárportré: Jeff Bridges

Játsszon velünk!

Több mint

100 000 forint

értékű nyeremény!

Az INTER-VIDEO játéka a Video Magazinban

Melyik állítás nem igaz?

Az alábbiakban tízszer négy állítást közlünk; a lehetséges négy felelet közül három igaz, s csak egyetlenegy nem.
Önnek ezt az egyet kell kiválasztania. Amennyiben helyesen fejti meg rejtvényünket, Ön nyerheti meg a főnyereményt, egy

Funai TVR-1400-as kombi tv-videó lejátszót!

Ezen kívül a legtöbb találatot elérő játékosok között kisorsolunk

35 darab műsoros kazettát!

A lap alján talál egy tíz rubrikából álló szelvényt. Ha nyerni akar, e szelvényre, az egyes állítások sorszámához írja be a vélt helyes válasz betűjelét! (Figyelem! A jó válasz egyúttal az egyetlen helytelen állítás!) A kitöltött szelvényt vágja ki, s legkésőbb 1992. február 15-ig küldje el az Intervideo címére: 1125 Budapest, Mátyás király út 11/b. A borítékra írja rá: „Játék a Video Magazinban".
A főnyereményt a 10 vagy legtöbb találatot elérő pályázók közül sorsoljuk ki. A sorsolást február második felében tartjuk. A nyertesek névsorát az Intervideo kölcsönzőiben olvashatja, illetve a Video Magazin 1992. márciusi számában közöljük. A nyereményeket a nyerteseknek postán küldjük el. A fődíj nyertesét előre értesítjük, aki a Funai készüléket az Intervideo székházában veheti át, ünnepélyes keretek között.
A helyes válaszokhoz segítséget nyújthat az Intervideo nemrégiben megjelent katalógusa, az Inter-Videó Magazin, valamint az Intervideo kölcsönzőiben található filmek. Még kapható e kölcsönzőkben a katalógus, együtt azzal a 120 perces műsoros videókazettával, melyen az Intervideo filmjeiből láthat ízelítőt. Az Intervideo kölcsönzőiben és a Video Magazin szerkesztőségében korlátozott példányszámban még megvásárolható a Video Magazin 1991/12. száma, melyben talál egy szelvényt. Ha azt kivágja és azzal vásárolja meg a katalógust a hozzá járó filmismertetőket tartalmazó 120 perces kazettával, 50 százalék kedvezményt kap a 320 forintos árból!

VIDEO MAGAZIN

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Melyik a helytelen állítás?

1. *Az alábbi filmek zenés-táncos alkotások:*
a. Éjjel-nappal
b. Star '80
c. New York, New York
d. Graffiti Bridge

2. *Az alábbi filmek műfaja akciófilm:*
a. Halálos rémületben
b. Halálos fegyver
c Halálhágó
d. Halálos hajsza

3. *Az alábbi járműveken utazott James Bond:*
a. Tengeralattjáró
b. Űrhajó
c. Kerékpár
d. Vonat

4. *Az alábbi színészek Oscar-díjat kaptak:*
a. Rod Steiger
b. Michael Caine
c. Elizabeth Taylor
c. Gary Cooper

5. *Az alábbi rendezők részt vettek a „Homályzóna" című sci-fi film rendezésében:*
a. Richard Donner
b. Steven Spielberg
c. Joe Dante
d. George Miller

6. *Az alábbi filmek főszereplője Peter Sellers:*
a. A rózsaszín párduc bosszúja
b. Felügyelő életveszélyben
c. Estély habfürdővel
d. Clouseau felügyelő

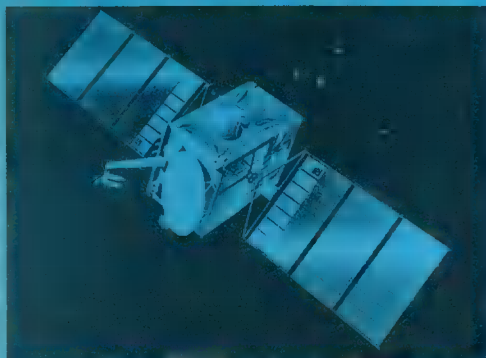
7. *Ezekben a filmekben a kábítószer a tét:*
a. Halálkereskedők
b. Jelentés a felügyelőnek
c. Klute
d. A város hercege

8. *Az alábbi filmeknek nemcsak a főszereplője, hanem a rendezője is Burt Reynolds:*
a. Gator
b. Hooper, a kaszkadőr
c. A vég
d. Bukott zsaruk

9. *Az alábbi gyermekfilmek főhőse Tapsi Hapsi:*
a. 1001 nyuszimese
b. Kacsairtó
c. Bolondos dallamok
d. Rémmese

10. *Az alábbi filmeknek van második része is:*
a. Kincsvadászok
b. Rocky
c. Szörnyecskék
d. Halálos fegyver

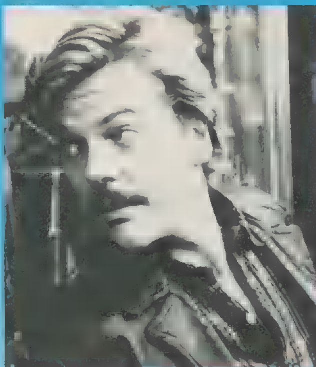
Hírözön

Szívtiprók utódai

A különböző újságok, magazinok között közvélemény-kutatást rendező *Today* napilap közzétette a 2001-re jósolt legnépszerűbb filmszínészek névsorát.

Ebből kiderül, hogy jelenleg az első számú bálvány *Kevin Costner*. A Robin Hood avagy a tolvajok fejedelme című film akkora népszerűséget hozott Kevinnek, hogy sokak szerint ő lesz mindig is az a férfiideál, aki minden női korosztály számára vonzó lesz még 2001-ben is. Indok: ő egyszerre érzéki és érzelmes típus. Nyers szerető, lírai szerelmes, figyelmes férjtípus, jó családapa. Értelmiségi és farmer, cowboy és katonatiszt. Ő lesz Robert Redford utóda.

Kiefer Sutherland

*Mel Gibson*ról az a jóslat, hogy ő olyan gyönyörűen fog megöregedni, mint Paul Newman, akire lényében most is emlékeztet. Olyan, mint a „nemes bor", az idő csak megérleli.

Sean Penn

Alec Baldwin hódításban eléri Clark Gable egykori sikereit. Sőt Oscart is fog kapni valamelyik alakításáért. Színészi képességeiről a Vadászat a Vörös Októberre című filmben adott bizonyosságot, humoráról a Fogd a nőt és fuss-ban.

*Kyle MacLachlan*t nálunk a Kék bársonyból ismerhetjük. A színész nemcsak abban a David Lynch-filmben játszott jelentős szerepet: a Twin Peaks című sorozatban ő Lynch FBI-ügynöke. A jóslatok szerint ő lesz Gary Cooper utóda. Szelíd erőszak és férfias báj teszi a nagy elődhöz hasonlatossá.

A jóslatok szerint *Michael J. Fox* eltűnik, mert ő csupán egy örök tinédzser. *Kiefer Sutherland*nek nem tettek jót a Julia Robertsszel kapcsolatos botrányok. Kopaszodik, holott csak 24 éves, hízásra hajlamos, és a jósok szerint korántsem olyan jó karakterszínész, mint apja, Donald Sutherland.

Madonna exférje, *Sean Penn* is jó lesz, ha vigyáz az alakjára. Hízásra hajlamos, és ha nem dolgozza izmait, elpuhul és hájas lesz.

A szakemberek szerint Hollywoodban jó lesz vigyázni! Ott két hét alatt fel lehet jutni a csúcsra, de ugyanennyi idő alatt már postás se lehet valaki, ha elveszíti az örök ifjúság és szépség báját.

Michael J. Fox

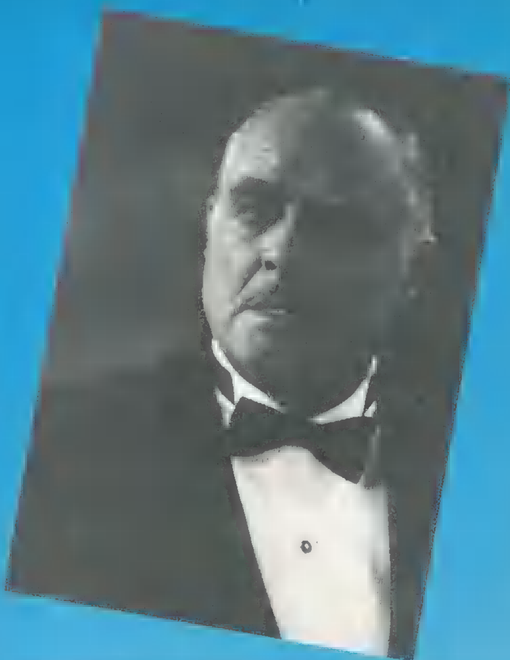

Kyle MacLachlan, Isabella Rossellini oldalán a Kék bársonyban

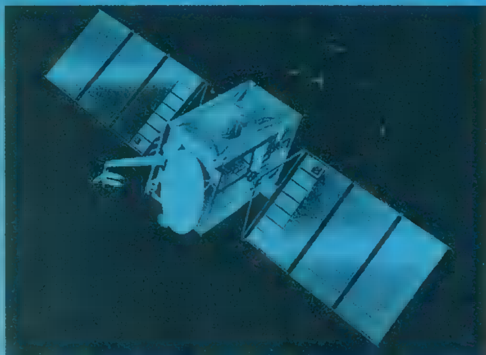
Brando, a főinkvizítor

Marlon Brando játssza ■ spanyol főinkvizítor, Tomas Torquemada szerepét a Christopher Columbus: The Discovery (Kolumbusz Kristóf: A felfedezés) című filmben, melyet Alexander és Ilya Salkind rendeznek majd. A világsztár ■ sajtóértesülések szerint 2,5 millió dollárért írta alá ■ szerződést a múlt év végén. Ez nagy lépés volt a 43 millió dolláros költségvetéssel tervezett mű megszületésének útján, mivel korábban olyan színészek mondták vissza szerepüket, mint Kathleen Turner – aki Izabella királynőt formálta volna meg – vagy Timothy Dalton. A producerek most Isabella Rossellinit szeretnék megnyerni ■ királynő szerepére. Marlon Brando nagy vonzerő lehet más színészek számára is. Az egykori Keresztapa január végén két hétig állna a kamerák elé. A forgatás tervezett helyszíne Málta és ■ Karib-szigetek.

Másokat is vonz az idei kerek évforduló, Amerika felfedezésének félezredik esztendeje. Ridley Scott rendezésében, Gerard Depardieu főszereplésével ugyancsak folynak egy Kolumbusz-film gondos előkészületei.

Hírözön

29 óra Twin Peaks

Nálunk még csak most ült el, Angliában viszont most éled újjá a Twin Peaks-mánia. David Lynch nagy vihart kavart alkotását a szigetországban 1990 nyarán vetítették először. Tavaly novemberben videón is kiadták a képzeletbeli amerikai kisvárosban játszódó történetet, négyszer 135 percben. E kazettákat februárban követi újabb három, s még a tavasz folyamán ismét három kazettával lesz teljes a Twin Peaks-videógyűjtemény. A teljes filmeposz összesen 29 órányi, ám aki türelmetlen és nem győzi kivárni a videó megjelenését, egy ültében is végignézheti a nagy művet. A londoni Charles herceg filmszínház ugyanis februárban egyben vetíti le az alkotást, nappal és éjjel folyamatosan. Mindössze háromóránként lesz néhány perc szünet, pihenésként.

Kábelkalózok

A különleges videókalózok elleni határozott fellépést követeli az egyik belga kábeltelevíziós hálózat. A kábelcsatornákon ugyanis nemrégiben illegálisan levetítették a Ghost című filmet, kábítószer-ellenes felhívásokkal alkalmanként megszakítva azt. Ez már nem az első alkalom volt, hogy a Tele Victory elnevezésű csoport a csatorna adásának befejezését követően behatolt műsorával a kábelekre. Korábban a Még drágább az életed 2-t sugározták egy héttel a film hivatalos flamandtv-bemutatója előtt. Pár esztendeje a Beverly Hills-i zsaru 2. és a Koktél című filmeket is a videómegjelenéssel egy időben vetítették – jogtalanul. A különleges kalózok célja nem más, mint bebizonyítani, milyen könnyű technikailag bejutni a kábelcsatornákra. Kábítószer-ellenes felhívásaikat pedig jó szándékuk jeleként iktatták műsorukba.

Folytassa... a sikert!

Látunk a moziban egy filmet, tetszik, ám úgy tűnik, a cselekmény szála még tovább gombolyítható. Szerencsére, így gondolják az alkotók is, s ha a kasszasiker nem maradt el, máris készülhet a folytatás.
A Highlander (Hegylakó) harmadik része a Magician (Mágus) alcímet viseli, Russel Mulcahy, az első két rész rendezője munkálkodik rajta. A Star Trek sorozat hatodik része is készül: The Undiscovered Country, Memoirs of an Invisible Man (Az ismeretlen ország, egy láthatatlan ember emlékei) címmel... Az Alien III. – The Lawnmower Man (Idegen III. – A fűnyírógép-ember) 1992 februárjában kerül a nézők elé, a Drágám, a kölykök összementek idén nyáron várható. Már forgatják a Pretty Woman (Micsoda nő!) második részét is Julia Roberts és Richard Gere főszereplésével. Az első részt 5 millió dollárból forgatták, és eddig már 180 millió dollárt hozott a konyhára...

Costner, a nézők fejedelme

Amikor a múlt esztendő végén Angliában és az Egyesült Államokban videón is megjelent a *Robin Hood: a tolvajok fejedelme* című szuperprodukció, a film bevétele már átlépte a bűvös 200 millió dolláros bevételi határt. Kevin Costner tehát folytatta hódító útját. A *Farkasokkal táncoló* diadala után Robin Hoodként is a nézők fejedelmévé vált.

Pedig az alkotók jó néhány színésszel készítettek próbafelvételeket, míg eszükbe jutott Costner, aki az elmúlt fél évtizedben csupa jelentős filmben játszott főszerepet (*Aki legyőzte Al Caponét, Baseball bikák, Nincs kiút, Farkasokkal táncoló*). Kevin, aki egyébként a rendező Kevin Reynolds barátja, a producerek szerint rendelkezett minden olyan stílusjeggyel, ami szükséges volt a nehéz szerephez. Mindez azonban még ke-

vés volt, hiszen a filmben kitűnően kell lovagolni, vívni, verekedni, íjjal lőni, márpedig Kevin Costner egyetlen szerepét sem bízza kaszkadőrre.

Robin Hood alakítója ezért kemény edzésbe fogott. Társául olyan szakembert szerződtettek, mint Paul Westont, „minden James Bond-akciók atyját". Costner elsajátított minden olyan harci praktikát, amit csak tudnia kellett egy tizenkettedik századi angol nemesnek saját korában: megtanult pallossal küzdeni, leckéket vett botvívásból, ökölharcból, ■ szorgalmas volt a lovaglóedzéseken is. Naponta órákat gyakorolt saját teniszpályáján.

„Jópofa dolog volt Costner teniszpályáját látni ebben az időben" – emlékezett Paul Weston. „Valóságos arzenál hevert szerteszéjjel. A színész nemcsak ■ botvívást tanulta meg, de itt kardoztunk és – a szomszédok legnagyobb rémületére – gyakoroltuk az íjászatot is." Costner és Morgan Freeman, ■ mór Azeem megformálója napokon át gyakorolta együtt a lovaglást.

Érdekesség, hogy az eredeti Robin Hoodhoz képest ■ forgatókönyvíró Pen Densham és John Watson merész újításként teremtette meg a bölcs szaracén nemes, Azeem figuráját. Kétszeresen is különleges látvány volt Robin Hood mellett ott látni a színes bőrű társat, „Miss Daisy sofőrjét".

Kevin Costner, bevallása szerint, pályafutása legkeményebb forgatási napjait élte át, amikor a Little Johnnal való botvívási jelenetet rögzítették a sebesen zuhogó hegyipatakban. E rövid rész forgatása négy teljes napig tartott, s Robin Hoodnak számtalanszor kellett megmártóznia a hűs vízben.

Az alkotók a felvételek helyszínéül Angliát választották, azt a környéket, ahol sok évszázaddal ezelőtt Robin Hoodék valójában is élhettek. Az épületeket korhű módon tervezték, még arra is vigyáztak a látványtervezők, nehogy véletlenül burgonyát telepítsenek Robin Hood szerelme, Marian (Mary Elizabeth Mastrantonio) kertjébe, mert az csak háromszáz évvel később jutott el Európába...

A hódító Robin Hood-filmre még ennyi napot sem kellett Európának várnia. Az újabb mesére, ezúttal ■ tizenkettedik századból.

Speciálisan kialakított márkaszervizeinkben

JVC, Siemens, Goldstar, Samsung, Fisher

és még sok más típusú szórakoztató elektronikai termékek javítását vállaljuk

Hangátalakítás, áthangolás a legkorszerűbb technológiával

Bp. VII., Király u. 19.
tel.: 1225-252
Bp. VII., Király u. 87.
tel.: 1425-747

ELSZÖV
ELEKTROMOS SZÖVETKEZET
Budapest

Bp. X., Pongrác u. 9.
tel.: 1575-634
Bp. VII., Klauzál u. 13.
tel.: 1222-043

Videoberendezések javítása, áthangolása, színes televíziók áthangolása, valamint HI-FI berendezések áthangolása és javítása,

VIII., [redacted] krt. 38.
Tel.: 1141-216

Nyugati [redacted] Videó-, [redacted] HI-FI berendezések javítása, áthangolása.

VI. Teréz krt. [redacted]
Tel.: 1311-129

[redacted] külföldi garanciális [redacted] készpénzes fekete-fehér és színes televíziók, videomagnetofonok javítása, [redacted] és posta; [redacted] rendszerek telepítése.

[redacted] Frankovics M. u. 57-63. Tel.: 1635-225

RÁVISZ

Semmi kétség! A RÁVISZ a segítség!

Subi-du-bi-dúú!

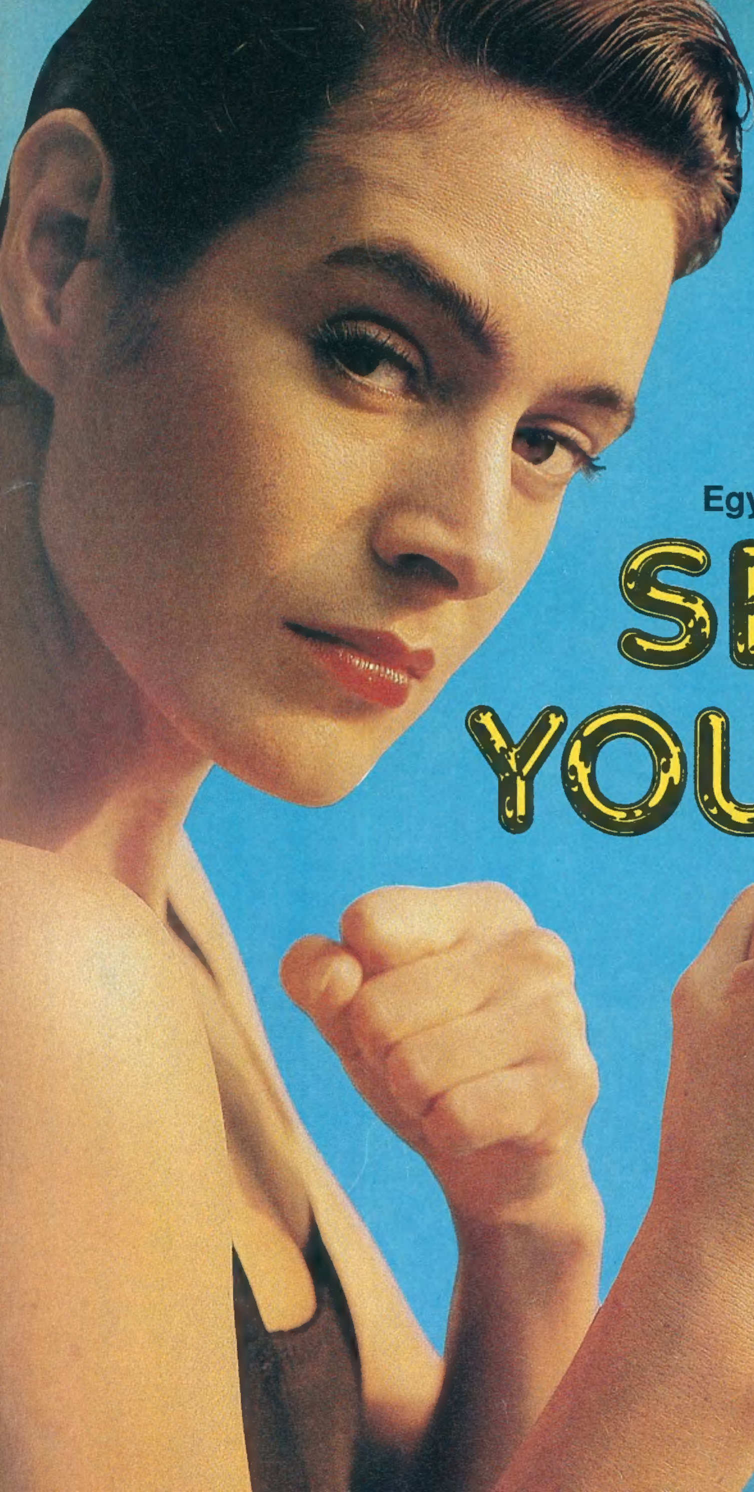
Virágdíszbe öltözött a határállomás, felsorakozott a zenekar, a televízió és a rádió tudósítói is elfoglalták helyüket kameráik és mikrofonjaik mögött. Még egy utolsót igazítanak az „Isten hozott" feliratú táblán, és máris felhangzik a díszvendégek kiáltása:
– Subi-du-bi-dúú!
A zenekar tust játszik, és a tömeg integetése, lelkes éljenzése közepette begördül a határon a lábhajtásos vagány járgány. A lapok tudósítói megostromolják a ZOOM Kft. meghívására, baráti látogatásra hazánkba érkezett két kőkorszaki szakit. A Video Magazin tudósítójának kérdésére elmondják, hogy otthon érzik magukat a kellemesen kőkori körülmények között, és első benyomásaik alapján úgy döntöttek, hogy hosszabb ideig maradnak itt. Ezentúl havonta két kitűnő minőségű videókazettával örvendeztetik meg magyar rajongóikat. És természetesen nemcsak ők érkeztek meg. Frédi és Béni mögött a járgány hátsó ülésén ott ül Vilma és Irma, akik divatos dinoszauruszcsontot tűztek kontyukba. Ölükben a két kőkorszaki csemete, még Dinó sem maradt otthon barlangot őrizni. És jönnek tömött sorban a többiek; csupa jó ismerős. Itt van Maci Laci a Yellowstone parkból, kézenfogja Bubut. A cowboynak öltözött Foxi Maxi az „Ó, te drága Celemntinát" dúdolja, de ott futkározik Inci és Finci is. Valószínűleg azért, mert mögöttük Turpi úrfi és összes barátja lépdel, lépéseik ütemét két összevert kukafedél kíséri. Magilla Gorilla követi őket, karonfogva jön a szép énekesnővel, Olivia Newton-Johnnal, aki egy csomó mesekönyvet tart a kezében. Jön Hal Tracy, a víz alatti rendőr és még számtalan ismerős: Robin Hood, Bőrharisnya, Gulliver és a többiek hosszú sorban.
Ismert és ismertelen barátok, de kitűzőjükön valamennyien a Hanna-Barbera emblémáját viselik. Valamennyien boldogan mosolyognak, érzik az őket körülvevő szeretetet. A fogadás után szállásukra hajtattak, a ZOOM Kft. Keleti Károly utcai rezidenciájára. Még pihennek egy kicsit, és igénybe veszik a Magyar Szinkron és Videóvállalat segítségét, hogy magyarul szólhassanak hozzánk. Január végétől szeretettel várjuk az érdeklődő videókölcsönzőket!

(x)

A pletykák szerint Sean Young ismét kellemetlen helyzetbe került. Még nem fejeződtek be a Halálcsók (Kiss Before Dying) utómunkálatai, amikor Sean Young becsmérlő megjegyzéseket tett partnerére, a fiatal és népszerű *Matt Dillon*ra. Kettejük kapcsolata úgy elromlott, hogy a film utolsó felvételeire már dublőrőket kellett igénybe venni. Matt Dillon ugyanis nem volt hajlandó többé Seannal együtt dolgozni. Így a halál előtti csókot már nem is Sean Young adta Mattnek...

A filmet azóta bemutatták Európa nagyvárosaiban, idehaza is. Sean Young körül azonban nem szűnt meg a hírverés.

Előzőleg James Woods panaszkodott partnernőjére, a folytonos marakodásokra, amelyekre a Boost (Reklám) készítése közben került sor. „Már-már olyanok voltunk, mint a házastársak."

Egy nyugtalan sztár: SEAN YOUNG

A többi férfi partner, Oliver Stone, Nicolas Cage, Warren Beatty, Charlie Sheen, hogy csak néhányat említsünk, teljesen egyetértett abban, hogy Sean kiállhatatlan perszóna!
„Ugyan! Engem mindig mindenki félreismert" vonja vállát az érintett filmsztár.
A most 33 esztendős Sean Young a nyolcvanas években tűnt fel. Új merész vonalú arca, fiús alakja, ám nőiesen érett formái különösen estélyi ruhákban és egyenruhákban érvényesültek. Az a hajvágás, amit először a Tűzmadár-akciónál alkalmazott, divat lett. Első sikeres filmje Harrison Ford partnereként a Szárnyas fejvadász volt. Aztán jött Michael Douglas-szel a Tőzsdecápák, majd Patrick Bergennel a Nincs kiút (No way out). Hogy mi volt, ami ezt a porcelánbőrű szépséget olyan kívánatossá tehette a rendezők számára és olyan terhet okozott a partnereinek?
Sean szerint: „A rendezők szeretnek dolgozni velem, mert van egyfajta népszerűségem, ami a kasszáknál érvényesül. A partnerek meg? Nos, mindig orrolnak a nőre, ha az nem bújik ágyba velük. Nem bírom elviselni a férfiak erőszakosságát. Azt, hogy mindig és mindenben ők akarnak felülmaradni. Ők lényegében mindig a péniszükkel gondolkodnak. Pechemre olyan férfpartnereim voltak, mint a hódításairól ismert Warren Beatty vagy az erőszakos olasz Nicolas Cage vagy a nyers James Woods. Igazi formámat nem tudtam még kifutni miattuk. Ha egyszer egy Robert de Niro mellett játszhatnék, megmutatnám, mire vagyok képes!"
A valóság ezzel szemben az, hogy Warren Sean Youngnak felbontotta a szerződését és Madonnának adta a szerepet a Dick Tracy-ben.
A pénzügyileg csődöt jelentő Tűzmadarakban Nicolas Cage-nek kifogása volt Sean Young pontatlan megjelenései, hisztérikus kitörései miatt. Sean azonban másként emlékszik:
„Nicolas csak azokban a szerepekben jó, amelyekben valamilyen módon őrültet vagy idegbajost kell játszania. Olyan filmekben érzi jól magát, ahol félelmetes és borzalmas lehet. Rám ez nem hat!"
Mégis ki az, aki Sean Young szerint kellemes férfipartner az életben és a filmekben? Robert Lujan, akihez nemrégiben feleségül is ment. A férfi színész, író és rendező. Kettejük kapcsolatáról egyik sem nyilatkozik.
Szerelmi bűntettek (Love Crimes) Sean Young új filmje. Rendezője egy nő, Lizzie Borden. „Amikor a szereposztáson gondolkodtam, egymás után csengtek a telefonok" – mesélte Lizzie Borden. „Mindenki lebeszélt Sean Youngról. Elmondtak róla minden rosszat. »Nem lehet vele dolgozni. Olyan éretlen, mint egy 12 éves kölyök. Nincs benne semmi nőies.« Nem érdekeltek a vélemények. Szerintem Sean Young a legnagyobb tehetség, aki az utóbbi években a felszínre került. Ideges és nyughatatlan? Igen! De mindig azért, mert a tökéletességre törekszik. Olyan, mint egy kos, erőszakosan előretör, még akkor is, ha fejjel a falnak megy."
Az új filmben Sean egy lélektani krimi hősnője. Ügyészt játszik, aki azonban a vádlott, egy szexmániákus fotós hatása alá kerül. „A szerepem rendkívül vad és erotikus. Meg kell mondanom, hogy némelyik szeretkezési jelenet nem az én világom." (E jelenetek egy részét ki kellett vágni az elkészült moziból.)
S hogy ki az, akit a leginkább magához méltónak tart a szakmából? Dustin Hoffman és Meryl Streep! Meryl fényképe az íróasztalán áll. „Ő az én múzsám. Hozzá szeretnék hasonlítani. Olyan független, olyan elmélyült és határozott, megalkuvás nélküli akarok lenni, mint ő!"
Sean Young 1959-ben Kentucky államban, Louisville-ben született. Szülei a helyi tévében dolgoztak, ismert és népszerű személyiségek ma is. Bátorították lányukat és ösztönözték a színészi pályára. Sean eltökélten készült, mindenáron filmsztár akart lenni. Elvégezte az Interlocheni Művészeti Akadémiát, majd táncolni is tanult. Komoly tehetséget mutatott a balett iránt. Érettségi után New Yorkba költözött és az Elite ügynökséghez került, mint fotómodell. Ám kiszámíthatatlansága miatt nem sok időt töltött ott. Hamarosan jöttek a filmforgatások, így a Jane Austen Manhattanen, a Baby vagy A titkos legenda titkai. Eddig 16 filmet csinált. Kettőből váltották le. Az egyik a Dick Tracy volt, a másik pedig a Batman. Madonnával és Kim Basingerrel pótolták. Azóta, úgy tűnik, pótolhatatlan.

Tatár Eszter

Édes mosoly Kevin Costnerrel a Nincs kiútban

Nicolas Cage oldalán és karjaiban a Tűzmadár-akcióban

Kettős szerepben a Halálcsókban, Matt Dillon partnereként

